© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

У нумары: ЛІТАРАТУРНАЯ СТАРОНКА • ТРАГЕДЫЯ У ДУБІЧАХ АСОЧНЫХ • КАЛЮЧАЯ ГІСТОРЫЯ

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА.

№ 23 (484) | ГОД X | 6 ЧЭРВЕНЯ 1965 ГОДА | ЦАНА 60 гр.

ЗА ПРАЦУ

Сёлеташнія дні асветы, кніжкі і друку былі асабліва багатымі і каляровымі. Як штогод і сёння дзесяткі заслужаных для культуры людзей атрымала адзнакі і ўзнагароды. Ваяводская ўрачыстасць Дня Дзеяча Культуры вельмі прыемна прайшла ў «Клубе сямі», які знаходзіцца ў Доме друку.

Адзнаку Заслужанага Дзеяча Культуры атрымала 22 асобы, між іншым (нам знаёмыя) Аляксандр Харкевіч — настаўнік з Ляшукоў, Рышард Гратоўскі з Саюза аматарскіх тэатраў, Станіслаў Какарэка з ЗМВ, Генрых Малышка — вядомы настаўнік танца, Мечыслаў Пушкевіч — дырэктар прадпрыемства «Рух».

Дзесяць асоб атрымала грашовыя ўзнагароды Міністра Культуры. (вл)

М. Забэйда: МЕМУАРЫ.

Ул. Паўлючук: ПЕСНІ МІЖВАЕННАГА ДВАЦЦАЦІГОДДЗЯ.

М. Пецюкевіч: СА СТАРОНАК ПАБУКОВАГА ДРУКУ.

У АДЗІНСТВЕ—СІЛА

30 мая. Па календару як быццам звычайны веснавы дзень — нядзеля. Але мы даўно яго чакалі. Рыхтаваліся, як да вялікага свята.

І гэта было сапраўднае ўсенароднае свята. Пачалося яно з самага ранку. Мільёны людзей заспяшаліся на свае выбарчыя ўчасткі. Уся наша краіна галасавала за сваю будучыню, дэманстравала згуртаванасць вакол Фронту адзінства народу, выказвала сваю падтрымку ўказанням ПАРП, кіруючай сіле мільённых працоўных мас у пабудове сацыялізма ў нашай краіне.

Бо інтарэсы партыі і народа абсалютна супадаюць, мэты ПАРП і працоўных людзей аднолькавы — асягнуць найвышэйшы ўзровень дабрабыту для народа, збудаваць сацыялістычную грамадскасць, не дапусціць да пажару вайны, умацаваць на нашай планеце мір. Што можа быць больш узнёслае, больш адказваць перакананням і імкненням нас усіх! Гэта менавіта вырашае аб велізарнай атракцыйнасці палітыкі нашай партыі.

Галасуючы аднадушна за кандыдатаў Фронту адзінства народу грамадзяне нашай краіны горача апрабавалі палітыку партыі, якая прычынілася да развіцця Польшчы. А гэта відавочна на кожным кроку. Нас, беларусаў, апрача эканамічных, культурных здабыткаў ПНР цешаць яшчэ асабліва ўмовы, якія стварыла народная ўлада для нацыянальнага развіцця меншасцей, у тым ліку і нашай, беларускай. Дзесяткі школ, у якіх навучаецца родная мова, нацыянальная арганізацыя, выдавецтвы, усё тое, аб чым не маглі і марыць у перадваенны час нашы бацькі, не можа не напаўняць нашы сэрцы ўдзячнасцю, не выклікаць у нас гонару за свой нацыянальны аванс, за сваю родную краіну, за сваю кроўную ўладу.

Вельмі нас цешыць той факт, што беларуская вёска Баброўнікі, у Беластоцкім павеце, першай у ваяводстве далажыла аб заканчэнні галасавання, што Гайнаўскі павет, які, як вядома, па нацыянальнаму складу ў асноўным з'яўляецца беларускім, прагаласаваў першым у ваяводстве. Гэта несумненнае сведчанне адданасці беларускага насельніцтва народнай уладзе, сведчанне высокага патрыятызму. Беларусы Беласточчыны разам з усім польскім народам галасавалі за сваю будучыню, за далейшае развіццё народнай Польшчы, прадэманстравалі згуртаванасць вакол ідэяў і праграмы Фронту адзінства народу.

У адзінстве — сіла! З гэтай праўдай усе мы ішлі ў дзень выбараў на свае выбарчыя ўчасткі. Гэта праўда святкавала перамогу.

Не пазнаць цяперашняга Беластока — каляровыя, стройныя і высокія дамы, а вуліцы шырокія, асфальтаваныя і простыя.

Калісьці Беласток быў падобны хутчэй за ўсё на вялікае мястэчка. Але гэта было калісьці...

Тэкст і фота — (СЯ)

КОНКУРС НА БЕЛАРУСКУЮ ПЕСНЮ

Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства аб'яўляе конкурс на беларускую песню. Да конкурсу можа прыступіць кожная дарослая асоба. Заяўкі аб удзеле ў конкурсе трэба складаць да 20 чэрвеня ў аддзелах БГКТ у паасобных паветах. Пасля праслухання і закваліфікавання аддзелам, лепшыя спевакі прымуць удзел у цэнтральных элімінацыях у Беластоку 27 чэрвеня бягучага года. Кожны з удзельнікаў конкурсу павінен выканаць дзве песні на беларускай мове. Прадбачаны ўзнагароды. Першая ўзнагарода ў суме 500 зл., другая — 300 зл. і трэцяя — 200 зл. Таленавітыя салісты маюць магчымасць атрымаць сталую працу ў эстрадзе «Лявоніха».

Выпісвайце „НІВУ" на летнія месяцы!

Яшчэ не так даўно клюковіцкая пошта не магла пахваліцца добрай папулярызацыяй нашага часопіса «Ніва». Выразны рост падпіскі «Нівы» пачаўся ў апошні год—два. На месяц студзень г.г. было ўсяго 47 падпісчыкаў, у лютым — 52, у сакавіку — 58, а ў красавіку ўжо 94 падпісчыкі «Нівы». У маі роўна 100.

У папулярызацыі нашага часопіса ў клюковічаўскай старонцы моцна прычыніўся Анатоль Мартыновіч, кіраўнік школы ў Вілінаве, дзе налічваецца аж 47 падпісчыкаў. Школа ў Зубачах мае 18 падпісчыкаў, а школа ў самых Клюковічах — усяго раптам 15 падпісчыкаў.

Бачым, як многа залежыць ад добрай волі нават аднаго чалавека. (ся)

ЗА ЧЫСТЫЯ ГАРАДЫ

Як і ў мінулыя гады, маем і сёння конкурс на найчысцейшы і найбольш эстэтычны горад Беласточчыны. Дагэтуль да конкурсу прыступіла 18 гарадоў.

Прэзідыум ВРН вызначыла ўзнагароды па 250.000, 150.000, 100.000 зл. і 2 выружненні па 50.000 зл.

Сумы вартыя змагання. Хто іх возьме? (вл)

Заслуга—пашэўна

З выпадку шостай гадавіны існавання спулдзельні турыстычна - адпачынковай «Грамада» ў Беластоку старшыня Прэзідыума ВРН Стэфан Жмійка перэслаў «Грамадзе» пісьмо ўдзячнасці за працу і дасягненні. Пісьмо пералічвае галоўныя заслугі «Грамады»: 500 тысяч людзей з вёскі скарыстала з розных выездаў у свет, экскурсій; арганізацыя першых у краіне экскурсій салтысоў; акцыя «вёска бліжэй тэатра». (вл)

Зямля Беластоцкая прыпамінае

У клубе працаўнікоў культуры ў Беластоку (клуб змяшчаецца на паверсе над кіно «Покуй») дзейнае выстаўка «Зямля Беластоцкая прыпамінае». Прысвечана яна выдадзеным кнігам і сабраным дакументам Аляксандра Амільяновіча. Выстаўка выклікае вялікае зацікаўленне. (вл)

Прафесар др Антаніна Яблонская ў размове з дырэктарам Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гельску Падляшскім — Яраславам Кастышэвічам. (Да «З Варшавы ў Белавежу», Стар. 5). фота: Паўлючук

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

На шырокім свеце

„ПРАБЛЕМА НУМАР АДЗІН"

У апошні час любімым канькам амерыканскай прапаганды сталі звышаптымістычныя заявы аб стане эканомікі ЗША. Даволі высокі ўзровень вытворчасці, дасягнуты ў 1964 годзе, некаторыя буржуазныя эканамісты спрабуюць выдаць за пастаянную тэндэнцыю, уласцівую капіталістычнай эканоміцы.

Што ж, новага ў гэтым нічога няма. І ў мінулым, калі па слядах чарговага спаду прыходзіў часовы бум, чуліся бадзёрыя галасы аб надыходзе «новай», «бяскрызіснай» эры. Але мінуў год — другі, і заакіянская эканоміка зноў кацілася ўніз... Аднак, ёсць і нешта новае: перанапружаная эканоміка ЗША нават у больш спрыяльныя перыяды не можа цалкам пазбавіцца крызісных з'яў, вызваліцца ад пякучых і невырашальных праблем. І гэта — абвінаваўчы акт усёй капіталістычнай сістэме.

«Праблему нумар адзін», якая азмрочвае жыццё мільёнаў амерыканцаў, узняў нядаўна старшыня прафсаюзнага аб'яднання АФП-КВП Джордж Міні. Гутарка ішла аб беспрацоўі, аб гэтай жахлівай бядоце, якая, нібы дамоклаў меч, вісіць над галавой кожнага жыхара «аднапавярховай Амерыкі». Выступаючы з прамовайва універсітэце Браўна, Міні прама сказаў, што «з 1953 года беспрацоўе амаль пастаянна паўзло ўверх. Нават у 1964 годзе, у год рэкордных прыбыткаў, больш як 5 працэнтаў нашага народа не мела работы».

Міні прыводзіць лічбу беспрацоўных, узятую з афіцыяльнай урадавай статыстыкі ЗША. Але ён жа выкрывае фальсіфікаваны характар гэтай статыстыкі. Справа ў тым, што ў 5% беспрацоўных не ўключаны звыш 2 мільёнаў рабочых, якія былі толькі часткова заняты, бо не маглі знайсці работы з поўным рабочым днём. Да таго ж трэба дадаць, паводле слоў Міні, «не менш як адзін мільён, а, магчыма, і два мільёны чалавек», якія наогул апынуліся паза рынкам рабочай сілы. «Яны перасталі шукаць работы, — гаворыць Міні, — таму што работы проста не было. Але наша афіцыяльная статыстыка не ўключае іх у лік беспрацоўных».

— Калі ўлічыць часткова занятых рабочых і тых, хто выбыў з рынка рабочай сілы, то ў сапраўднасці колькасць беспрацоўных складае не пяць, а хутчэй 7,5 працэнта, — вось вывад, які робіць старшыня АФП-КВП.

Характэрна, што беспрацоўе ў ЗША б'е па ўсіх рабочых — кваліфікаваных, паўкваліфікаваных і некваліфікаваных. У 1964 годзе колькасць беспрацоўных рэзка ўзрасла для ўсіх гэтых груп у параўнанні з 1953 годам.

Сярод беспрацоўных Амерыкі значную частку складае моладзь ва ўзросце да 25-ці гадоў. Колькасць беспрацоўных сярод моладзі перавысіла 10 працэнтаў, што ўдвая больш за ўзровень беспрацоўя для ўсіх рабочых у цэлым.

Яшчэ больш трагічнае становішча рабочых неграў.

А наперадзе — ніякага прасвету ні для белых, ні для «каляровых» рабочых. На рынак працы, на «біржу» няспынных пошукаў хоць якой-небудзь работы з кожным годам трапляе ўсё больш моладзі. У 1965 годзе дасягнуць 18-цігадовага ўзросту 3,7 мільёна маладых амерыканцаў, што прыкладна на адзін мільён больш, чым у 1964 годзе. Праз пяць гадоў сярод дарослага насельніцтва ЗША 20 працэнтаў будзе складаць моладзь ад 18 да 24 гадоў. І Міні папярэджвае: «Калі захаваецца цяперашні высокі ўзровень беспрацоўя сярод маладых рабочых, то ў сувязі з павелічэннем іх колькасці нас, бясспрэчна, чакаюць непрыемнасці».

Але ў тым якраз і справа, што капіталізм бяссільны скончыць з беспрацоўем і нават не ставіць перад сабой такой мэты. Прыбыткі манаполіі растуць, калі за варотамі фабрык і заводаў знаходзяцца мільёны пазбаўленых работы людзей. Вядома, містэр Міні, гэты вельмі далёкі ад патрэб працоўных ЗША прафсаюзны бос, не адважваецца сказаць тут усю праўду. Ён звальвае віну за ўсе беды рабочага класа Амерыкі на аўтаматызацыю і тэхнічны прагрэс. Але ж новая тэхніка сама па сабе не з'яўляецца ворагам чалавека. Толькі ў руках капіталу яна ператвараецца ў сапраўднае бедства для працоўных людзей.

На здымку: Прэзідыум канферэнцыі.

Гарадская канферэнцыя

22 мая адбылася канферэнцыя гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку. Дакладчык, старшыня аддзела, Уладзімір Куршэль у прачытаным дакладзе найбольшы акцэнт палажыў на выбарчую кампанію, заклікаў усіх членаў БГКТ аддаць свае галасы на кандыдатаў Фронту адзінства народу. Звярнуў таксама ўвагу на дасягненні і хібы ў працы гарадскога аддзела.

У дыскусіі выступіла 13 асоб. Вёў канферэнцыю член праўлення аддзела Васіль Баршчэўскі. Канферэнцыя закончылася выступленнем таленавітага мастацкага калектыву з Паўлаў, які даў мантаж мясцовых народных песень і п'есу пад загалоўкам «Хто прыйшоў ноччу». (мх)

Новы гурток БГКТ

У Грыгораўцах, Бельскага павета, паўстаў новы гурток БГКТ. Пакуль што запісалася 11 членаў. Трэба адзначыць, што супрацоўніцтва з аддзелам БГКТ у Бельску грыгораўская моладзь даўно вяла.

На сходзе выбрана праўленне гуртка ў складзе: Валя Шкода — старшыня, Ольга Стэпанюк — сакратар і Мар'я Крот — скарбнік.

Жаночае, але баявое, праўленне паведаміла, што выступіць у элімінацыях драмгурткоў. У далейшым члены гуртка плануюць уключыцца ў пабудову святліцы-рамізы, каб прыдбаць сабе куток. Цяпер цяжкавата, бо і сходы адбываюцца ў прыватных хатах. Жадаем усяго добрага і супрацоўніцтва з «Нівай». (ак)

Агляд у Бельску

У памяшканні Бельскага дома культуры адбыўся агляд беларускіх драмгурткоў. Сюды прыехала моладзь з Паўлаў, Рыбалаў, Маліннік і некамплектны калектыў з Раек (адзін з членаў калектыву захварэў). Камісія прызнала найлепшым гурток з Паўлаў, які выступаў з пастаноўкай «Хто прыйшоў ноччу». Ён паедзе на агляд калектываў у Беласток. Апрача таго камісія рашыла звярнуцца да ГП БГКТ, каб дапусціць да ваяводскага агляду калектыў з Рыбалаў.

Усе калектывы былі ўзнагароджаны. Апрача таго прызнана індывідуальныя ўзнагароды за найлепшае выкананне роляў. Іх атрымалі: Віктар Віснеўскі з Рыбалаў, Юры Іванчук і Анна Базылюк з Маліннікаў, Сяргей Філіпюк і Васіль Галубоўскі з Паўлаў.

— Узровень калектываў быў аднолькавы, а Паўлы толькі крыху перавышалі іншыя гурткі, — сказаў член журы Васіль Кардзюкевіч.

Мы хочам дадаць, што агляд быў на вышэйшым узроўні, як у мінулым годзе. Калектывы дабралі сцэнкі больш адпаведныя і цікавыя. (ак)

Успаміны 6

У нас на Бельшчыне ў 30-тых гадах выразна адчуваўся вялікі ўздым. У Гайнаўцы, напрыклад, штораз узнікалі забастоўкі. Мы лічылі сваім абавязкам несці дапамогу бастуючым, а перш за ўсё збіраць ім прадукты харчавання. Хадзілі па вёсках і прасілі ў людзей, а людзі давалі ахвотна, нават самыя найбяднейшыя не адказваліся.

Памятаю, быў Вялікдзень 1932 года. На Вялікдзень, як старынны абычай кажа, людзі дараць сабе ўзаемна яйкі. Пастанавілі мы гэта выкарыстаць на ўласны рахунак. Даручылі камсамольцам сабраць як найбольш яек. Яйкі можна прадаць, а грошы патрэбны на МОПР-аўскі фонд. Паўка Карыцкі, Пеця Захарчук, Толік Глеб і некалькі дзяўчат (забыў, на жаль, іх прозвішчы. Зрэшты, павыходзілі яны замуж і маюць ужо прозвішчы сваіх мужоў), узяўшы кошык, пайшлі па хатах. Людзі не шкадавалі. Дарылі шчодра. Назбіралі яны аж два вялікія кошыкі яек.

Хтосьці паведаміў бельскіх паліцаяў. Прыпёр Радульскі са сваімі сябрамі. Арыштавалі яны нашыя яйкі і пакінулі іх у солтыса Мінкевіча.

Мы даведаліся пра гэта і згодна пастанавілі адабраць яйкі солтысу. На другі дзень сабраліся разам усе дзяўчаты і хлопцы з усіх Праневіч. Гарманіст Толік расцягнуў свой баянчык і з песняй пайшлі мы праз вёску. Спыніліся ля солтысавай хаты. Толік іграе, а мы спяваем рускія камсамольскія песні.

Не стрымаў солтыс. Выйшаў да варот.

— Чаго шуміць кавалерка? — пытае солтыс Мінкевіч.

— Аддайце нам, дзядзьку, нашыя яйкі, што мы ўчора на вёсцы сабралі, — гавару я, выступаючы наперад.

— Не, не аддам, — цвёрда кажа солтыс.

— Не аддасце па добрай волі, сілай возьмем, — гавару я таксама цвёрда, а сябры — дзяўчаты і хлопцы — гуртам крычаць мне ў падтрымку:

— Што з ім талкаваць! Забраць сваё і ўсё!

— Яйкі цяпер не вашыя! — бароніцца солтыс. — Яны пад арыштам, не аддам!

— Дзяўчаты, чуеце?! — звярнуўся я да нашых прыгажунь.

Ім ды і паўтараць не трэба. Адна за адной скочылі, як гібкія сарны. Гарманіст Толік расцягнуў шырэй свой баян, і мы наперлі на солтыса. Мінкевіч уцёк аж пад клуню і толькі з-за вугла глядзеў воўкам, як дзяўчаты выносяць з каморы кошыкі з яйкамі, а за імі бяжыць солтысава жонка і галосіць свае «благаславенствы». Яйкі мы адразу добра схавалі.

Солтыс аднак заўзяўся. Паслаў кагосьці за паліцыяй. Гранатовыя прыперлі яшчэ гэтага ж самага дня.

Мы сабраліся пад Шурбаковым вязам. Спадзяваліся найгоршага. Дагаварыліся тады, як трымаць сябе ў час допытаў.

Паліцаі клікалі кожнага аддзельна. Асабліва доўга трымалі мяне.

— Навошта збіралі яйкі? — пытаў здаравенны Радульскі, пыхкаючы сваю неадлучную люльку.

— Хацелі баль наладзіць пры святочнай нагодзе, — адказваю я цалкам сур'ёзна.

— Хлусіш! — грыміць Радульскі.

— Ей богу, не хлушу! — б'юся кулаком у грудзі. — Запытайце другіх.

— Хто быў ініцыятарам гэтага, ты?

— Я? Адкуль жа!

Да позніх гадзін вечара мучылі нас паліцаі сваімі допытамі, але нічога не дапыталіся. Усе, як у хоры, паўтаралі, што гэта былі яйкі дзяўчат і яны іх разабралі кожная па столькі, па сколькі склаліся. Больш нічога паліцаі не змаглі з нас выцісняць. Пакінулі тады нас свайму лёсу, а самі накіраваліся да солтыса, дзе квасцела гарэлка і чакала багатае святочнае.

Яйкі, мы перадалі нашаму тэхніку, Піліпу Корсаку.

Ён быў шмат старэйшы за мяне, але супольная барацьба з'яднала нас, як братоў. Я з вялікай пашанай адносіўся да дзядзькі Піліпа, лічыў яго сваім настаўнікам і начальнікам. Зайздросціў яму яго сілы, адвагі і стойкасці, а ўдзячны быў, што ён дапускаў мяне да ўсіх тайнаў. Ведаў я, хто, калі і чаго бывае ў Карсака, ведаў, дзе хавае ён гэта ўсё, што ў нашым падраёне сабралі на МОПР-аўскі фонд.

Гаспадарка ў Піліпа Карсака была невялікая, але часта ён знаходзіўся ў раз'ездах. Мне гаварыў, што выконвае партыйныя заданні. Я тады заступаў яго дома. Малаціў збожжа, сек дровы, хадзіў у поле. Заплаты ніколі я не браў. Нават мне ў галаву не прыходзіла, каб патрабаваць грошай за дапамогу свайму таварышу. Лічыў гэта сваім абавязкам.

Зімой 1932 года доўга баставалі лесарубы Супраслі, Саколкі і Белавежы, успыхвалі забастоўкі ў Гайнаўцы.

Па гэтай прычыне з'явіўся ў нас інструктар Акружнога Камітэта КПЗБ. Нарада адбылася ў хаце Піліпа Карсака. Сабраліся амаль усе сакратары з Праневіцкага Падрайкома. Разглядалі толькі адну справу: як дапамагчы бастуючым?

Пасля гэтай нарады да Карсака штодзень заязджалі падводы з навакольных вёсак, прывозілі муку, крупу, бульбу, масла, шмалец, сала, мяса — словам усё, што ўдалося сабраць, а Карсак, як раённы тэхнік, абавязаны быў гэта высылаць далей — камітэтам бастуючых рабочых.

Перада мною ён не скрываўся. Тады вось заўважыў я, што Карсак далёка не ўсё сабранае праз таварышоў дабро высылае згодна з прызначэннем. Крыху пакідае сабе.

Пачуўся я так, як бы хто мяне ўдарыў проста ў твар. Рукі затрасліся, злосць разрывала грудзі. Мне не хацелася верыць уласным вачам. Я пільней прыглядзіўся нашаму раённаму тэхніку. Усё, на жаль, пацвердзілася. Нават больш, я мог пераканацца, што Карсак цалкам не меў намеру аддаць бастуючым мопраўскіх грошай. Гэтага я ўжо не стрымаў.

— Дзядзька Піліп, як жа гэтак можна? — запытаў я Карсака.

— Гэта значыць, да чаго ты спяваеш? — прыкінуўся ён дурачкам, але голас яго загрымеў заўзята.

— Навошта вы аставілі вось гэтыя прадукты? — не ўступаю я, паказваючы пальцам на мяшок.

— Аставіў, значыць трэба, і гаўняная твая да гэтага справа! — са злосцю адрэзаў Карсак. Я аднак не ўступаў, проста не змяшчалася мне ў галаве, што мой найлепшы таварыш аказаўся звычайным злодзеем, ды злодзеем агульнага супольнага дабра!

— Бастуючыя галадаюць! Яны чакаюць на гэтыя прадукты! — крычаў я, а шчокі гарэлі сорамам.

— Малады ты, значыць дурны! — сцвердзіў Карсак.

— Я ў Райкоме ўсё раскажу! — гарачыўся я.

— Паслухай, Федзька, — неяк павучальна, але ўжо болей спакойна адазваўся Карсак. — Я многа старэйшы за цябе і ў партыі таксама заслужыў на лепшую пашану. Ці ты ведаеш, колькі часу аддаю я партыйнай дзейнасці? Ведаеш, колькі сіл і здароўя ўсё гэта мяне каштуе?

Я не ведаў. Апусціўшы галаву маўчаў, але ў сэрцы бушаваў ураган і слова «злодзей» біла мне ў вочы, як чэрвеньская маланка.

— Што значыць гэтых некалькі залатовак, або гэты пуд мукі ў параўнанні з маім трудом? — нібыта мяне пытаўся Карсак. — Што, можа мне не належыцца?

Я даўжэй не змог слухаць гэтага талкавання. Пару дзён хадзіў згорблены, як бы жывот мне балеў. Ламаў сабе галаву, што зрабіць, каго параіцца. Хадзіў па панадворку і баяўся глянуць на суседаву хату, а яшчэ болей баяўся сустрэць яго самога.

Урэшце пайшоў у вёску Крывая да Назара Тымашука. Кіраваў ён тады Бельскім Райкомам. Заступаў Лідзію Бялецкую, якую партыя нелегальна перакінула ў Савецкі Саюз, каб вучылася.

Назара Тымашука я ведаў раней. Быў ён добрым таварышам. Няма, на жаль, яго сярод жывых. Суд прысудзіў Тымашука на восем год турмы. Найперш трымалі яго ў Беластоцкай турме, а затым перавезлі ў Драгабыч. Тут агенты дэфензівы Назара Тымашука звычайна павесілі, а сваё злачынства «паяснілі» самагубствам.

Гэта было пазней. А тады, зімою 1932 года, Назар уважна выслухаў мяне і некалькі хвілін моўчкі амаль што бегаў па хаце.

— Піліп... Піліп... хто б падумаў... гэтакая гадасць! Страшэнна! — мармытаў сабе пад носам, а спыніўшыся перада мною, запытаў:

— А ты ўпэўнены? Не крыўдзіш чалавека? Бо паверыць не магу!

— Самі праверце, калі мне не верыце! — крыху абурыўся я.

— Ну, не гарачыся, юнак, але неяк у галаве не памяшчаецца, каб ён мог штосьці такое... то ж ён тэхнік... давераны чалавек...

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

БЕЛАВЕЖА
орган літаратурна-мастацкага
АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 78

ЯША БУРШ

ЗМАГАННЕ

Разбіваюцца падзеі
аб грудзі мае
пена прычын
не знайшоўшы ручва
лажыцца
засынае
ля маіх ног
іду
міма
засынання
нягледзячы на шторм

САРАМЛІВАСЦЬ

Будзьма з табою
на ты
бліжэйшым
зробіцца чалавек
столькі за намі
у летуценнях спатканняў
не ўтойвай
па-дзіцячы
пальцам абрысуй
пацалункі на твары
тут быў
быў тут
не ўмееш скрываць сораму
апусціўшы галаву вочы хаваеш
а валасы
як мага
нахіляюцца да мяне

УЛ. ГАЙДУК

ТАНГА

(В. Я. прысвячэ'

Жывыя гукі напаўняюць сэрцы шчасцем.
Ў вачах гарыць агонь ласкавым бляскам,
Рука ў руку, свет ў задуме закаханай,
Мы танга сёння першы раз гуляем.

Навокал свеціць срэбрам казачна краіна
У сны з пупышак распускаюць крылы.
Такая ружа, памятаеш ля аконца
Цвіла вясной, а ёй квітнець бясконца.

З празрыстых зорак упадзе вяночак іскраў
І ружа, як вясёлка, краем бліспе,
Калі з гары ў калёраў ясныя адценні
Сонца пашле пяшчотныя прамені.

А нам удвох плысці ў прастор блакітны
І мары адгадаць у танца рытме,
Хай пеніцца віно ў крыштальных роўных чарках,
Хай сэрцы поўняцца каханнем палкім.

Не трэба слоў, не трэба крыл, не трэба песень.
Хвіліны могуць замяніцца ў вечнасць.
Прыц'хлі гукі, знікнуў чар сагрэты казкай
І я шапчу Табе: шчырае дзякуй.

УЛАДЗІСЛАЎ ДВАРАКОЎСКІ

ПАЧАК ПАПЯРОСАЎ

У той дзень, які застаўся памятным на ўсё жыццё, Андрэй не мог знайсці сабе месца. Ён збянтэжана блукаўся з кута ў кут, работа валілася з рук, думкі ляцелі нібы адарваныя камкі хмар, а сэрца... чагосьці сумавала. Насёкшы крыху дроў і заглянуўшы ў хату, дзе жонка варыла вячэру, выйшаў за клуню. Ён стаяў і, углядаючыся на далёкі лес, які растапляўся ў астатніх водбліскаx дня, ціха ўздыхнуў.

Чагосьці цягнула яго туды, нешта клікала. Яму здавалася, што чорныя галіны дрэў ветліва махаюць на прывітанне, і, гледзячы так, сумна рабілася на душы.

Закурыўшы апошнюю папяросу, сеў на камень і, абняўшы рукамі галаву, задумаўся над сваім жыццём. Што ў ім цікавага было? Ён убачыў толькі пляму падобную да таго чорнага лесу і ніводнага светлага праменьчыка, які б да яго ўсміхнуўся. Нічога не цешыла яго. Калісь... аднак гэта было так даўно, што ледзь прыпамінаў, ён таксама сядаў на каменю за клуняю, марыў аб будучыні.

Чаго жадаў? Ці здзейснілася ўсё тое, аб чым марыў? Ён марыў быць добрым гаспадаром. Мець прыгожы дом, прыгожую каханую жонку, дзяцей, але больш за ўсё марыў мець добрых коней, каб людзі зайздросцілі яму, ды з подзівам гаварылі аб ім.

Бач, як Андрэй разжыўся. Не то што бацька. Хлопец з галавою, такі не прападзе.

А потым? Усе мары развеяліся, быццам летні туман, уяўленні надзеі недзе ўляцелі, нават сорамна было ўспамінаць гэта.

У хаце неяк не ладзілася. Жонка часта хварэла ды хадзіла па лекарах і бальніцах. А яму? — вочы на лоб вылазілі ад работы. Выдаткі раслі, а гаспадарка ўпадала, зацягнуліся даўгі, паявілася нязгода. Часта праклінаў усё гэта, кідаў гаспадарку, ішоў у свет, пасля прыходзіў у сябе і вяртаўся назад.

І калі ён сядзеў за клуняю, шэры, прыгорблены, непадобны да чалавечага стварэння, думаў, што нешта трэба зрабіць, каб паправіць сваё жыццё. Аднак у думцы быў толькі лес. Невядома чаго яго цягнула туды, ён і сам баяўся гэтай думкі, а яна ўсё не давала яму спакою.

Ужо сцямнела, і шэрыя цені ляглі кругом, калі ён вярнуўся ў хату і папрасіў вячэры. Жонка неяк дзіўна паглядзела на яго, аднак, падаўшы ежу на стол, села разам вячэраць. І хаця ў апошнім часе яны паміж сабою гаварылі мала, у той вечар Андрэй свядома ўнікаў яе позірку. Ён не хацеў прызнацца, што задумаў, хаця і сам не ведаў, як рэалізаваць сваю пастанову і ці выбраў адзіную магчымасць.

Павячэраўшы, пачаў збіраць акуркі, каб скруціць папяросу. Пільна выкідаў крошкі хлеба, прадзьмухваў іх, каб прамарудзіць на часе. Аднак жонка, гледзячы на ўсё гэта, не вытрымала і адазвалася:

— Вось дарабіўся — курыць такую дрэнь. Глянь, на печцы павінен яшчэ быць пачак.

— Адкуль гэта яны ў цябе? — запытаў Андрэй.

— Адкуль? Не пытайся адкуль, — куры, толькі ты сёння нейкі дзіўны, быццам не свой.

Андрэй спалохаўся гэткіх слоў, аднак апамятаўся ў міг, як бы нічога не здарылася палез за папяросамі.

— Бач яе і не гаварыла, што мае, трэба было вытрымаць столькі.

— Не гаварыла, бо меў, а зараз прыдадуцца, — сказала яна ды ўсміхнулася, але неяк дзіўна, здавалася, так ветліва, шчыра і ад гэтай усмешкі Андрэй зусім разгубіўся.

— А можа не ісці, — падумаў, — неяк не хочацца ды самаадчуванне не надта.

Ён моцна зацягнуўся папяросай і, пускаючы шэрыя клубы дыму, сеў ля печкі. У хаце было ўтульна ды ціха, толькі на стале цікаў гадзіннік і мухі брыкалі на акне. Сон асядаў накрываючы сваімі крыламі. Усё было змучанае ды соннае. Але Андрэю не хацелася спаць. Ён думаў, як тут выкруціцца з хаты, каб жонка нічога не ведала.

— Чаму не кладзешся спаць? — спытала яна.

— Думаю пайсці да Косці, мо' на вывазку паехалі б.

— Заўтра пойдзеш, сёння позна, можа спіць.

— Косця так рана не кладзецца, — упіраўся.

— Тады як хочаш, толькі доўга не сядзі. Заробіш на той вывазцы.

На дварэ было не вельмі цёмна. Дзе-нідзе свяцілі зоркі, слабы ветрык пацягваў з усходу, прыносячы той першы асенні халадок. Было ціха. Андрэй, абышоўшы платы, вярнуўся назад і стаў пад хлявом, каб перачакаць, пакуль згасне агонь і жонка пойдзе спаць. Яму было неяк сумна ды страшнавата, ён аглядаўся на бакі. А што сказаць у лесе?

Ён хацеў вярнуцца ў хату, але сорамна было прызнацца да сваёй хлусні. Гатова падумаць Бог ведае што.

Эх, аднак трэба было сказаць як і што, хай ведала б. Зрэшты, што там гаварыць. Пайшоў і прыдзе.

Пачакаўшы крыху, ён пачуў, што дзверы скрыпнулі, пэўна сенцы засунула, пасля ў вокнах пацямнела, патушыла лямпу, і тады яшчэ сумней стала на душы.

Выцягнуўшы аўтамат з-пад страхі, які беражна хаваў з часоў вайны, на ўсякі выпадак, узяў давольную колькасць патронаў і ўсё гэта схаваў пад палу. Пасля прыслухоўваючыся і азіраючыся як злодзей выйшаў у поле. Але ніхто яго не бачыў. Шэры плашч ночы атуліў усё навокал і толькі ягонае сэрца моцна грукаталася ў грудзях.

Ішоў хутка. Чорная паласа лесу ставалася ўсё выразнейшай, неяк дзіўна хутка прыбліжалася, і чым бліжэй падыходзіў, тым рабілася яму страшней. Кусты былі якіясьці грамадныя, падобныя да фантастычных статуяў.

Андрэй спыніўся і разгублена азіраўся навокал. Яму здавалася, што недзе ў глыбіні лесу трэснула галіна, пасля таксама ў другім месцы, потым усё раптоўна сціхла і толькі лес чорнай сцяной здаецца крапаў неба. І яму на момант успомніўся прытульны пакой, цёплая пярына, раўнамернае дыханне жонкі... і ён. Не, гэтага не можна ўспамінаць у такі час.

Падышоўшы некалькі крокаў бліжэй маладняка, пастаяў крыху, паазіраўся на бакі і ўпэўніўшыся, што нікога няма, пайшоў уздоўж папарасту, а потым прысеўшы за кустом, зноў прыслухаўся.

Нічога асаблівага не было чуваць. Часамі толькі лёгкі ветрык далікатна кранаў вяршыні дрэў, і яны глуха шумелі, быццам злаваліся, што іх трывожаць.

Андрэй сядзеў за кустом і, разглядаючыся, думаў, чаго ён сюды прыйшоў. Ці гэта праўда, што людзі гаварылі? Ці сапраўды прыйшло шмат дзікіх свіней, што гаспадарам нішчаць пасевы? А мо' гэта толькі выдумка. Ну, усё ж такі трэба спрабаваць. Прыб'ю, будзе сабе. А свайго прадам і будуць грошы. А што не дасплю, чорт з ім.

Трэба было чакаць. І Андрэй чакаў. Больш нічога не было чуваць, толькі ў вушах звінела ды нейкі жах аблятаў з галавы да пят. Ён штораз мяняў пазіцыю, то ляжаў, то сядзеў, а час валокся памалу, мінуты здаваліся вякамі.

Андрэй чакаў у напружанасці — чаго, і сам не мог уявіць, каяўся, што прыйшоў сюды, відаць такое яго ўжо шчасце паганае.

Намацаў папяросы, якія знайшоў на печы, і падумаў аб жонцы, як ёй спіцца, мо' што сніць?

А бач якая, не сказала, што мае. Колькі раз не хапала. Мо' сапраўды добрае сэрца, толькі ўсё гэтыя недахопы, мо' дзе зараблю крыху, а то зусім... Непадалёк ад яго моцна пачала трашчаць галлё, і то не далікатна, як за першым разам, калі прыбліжаўся к лесу, а моцна, быццам хто бег.

Андрэй спалохаўся. Кінуў папяросы і хутка выняў аўтамат і накіраваў руллё ў напрамку гэтага трэску. Пачаў пільна ўглядацца. Нешта бегла. Але што ж, як не дзікія свіні? Хай прыблізяцца, усё роўна не ўцякуць. Чорныя цені спыніліся і раптоўна кінуліся ў лес. І вось у адзін момант ён прыцэліўся і пацягнуў за курок. Бліснула полымя моцна таўкнуўшы прыкладам у плячо і доўгая чарга, нібы гром, прагрымела ў начной цішыні.

А пасля? Пасля Андрэй і сам не ведаў, як усё гэта сталася так раптам. Нешта цяжкае звалілася яму на плечы, прыціскаючы ягоны твар проста ў пясок. Нешта цвёрдае ўдарыла па галаве і ён страціў прытомнасць.

Калі апрытомнеў, убачыў сябе на возе, які недзе хутка ехаў. Нейкія чорныя цені сядзелі па баках. Ён хацеў уцякаць, але, паварушыўшыся, пачуў, што моцна прывязаны і з жаху голасна крыкнуў.

— Маўчы! — сказаў нейкі злосны голас.

Бачыш ты яго — аджыў. Ну, больш страляць па спакойных людзях не будзеш. Хопіць... настраляўся.

І. Чыквін

НАДРАННЕ

Па жывот у траве
нюхае зямлю
конь як лунь, конь як месяц,
хвост і грыва сцелюцца ў расу,
цяжкія
без спеху
без плачу
конскія вочы вялікі,
капыта ўсё вам раскажуць,
спутаны рукі і ногі,
голас яго — іржанне —
смутак і сіла, роспач, скарга і боль
прымаеш, як лілею,
з уздыхам —
каханая,
ужо світае,
чуеш —
коней вядуць з папасу.

ЭЦЮД

Спявае салавей
па непісаных нотах.
Каламажка падымае горкі пыл.
Стайка дзяўчатак
хіхікае
ў аплотках,
гарманісты пераклікаюцца
на свой
капыл.

Сустрэўшыйся — знаёмы, аднавясковец —
шапкаю вітае
і аглядаецца,
адышоўшы метраў пяць...
Хаханькі —
у глухую вёску
сын Праскоўі
Прыехаў у сямігодку
дзетвару навучаць.

ЯША БУРШ

ЦЯПЛІЧНЫЯ ЎМОВЫ — НЕПАСРЭДНЫМ КРОКАМ У ЗАЗНАЙСТВЕ

У дакладзе прачытаным на арганізацыйным З'ездзе літаб'яднання было сказана: «Літаб'яднанне не збіраецца быць літаратурнай нянькай для маладых аўтараў...»

Аднак у практыцы чарговыя праўленні літаб'яднання ролі «літаратурных нянек» не пазбегліся. Ды пэўна не галоўная бяда ў ролі нянек. У выпадках, калі між «нянькаю» а «няньчаным» нешта не ладзіцца, людзі шукаюць прычын і памылак у зносінах «нянька - выхаванак», падазраюць — або «нянька» не на ўзроўні свайго задання, або з «выхаванка» не можна выкрасіць якасцей перарастаючых рэальныя магчымасці «пястуноў».

У першым выпадку справа лёгкая — змяніць «няньку». А што зрабіць у другім выпадку?

Разглядаючы справу «літаратурнай нянькі Белавежы», мы пераканаемся, што яна знаходзіцца ў вельмі спецыфічнай сітуацыі — такой, якую цяжка знайсці ў іншых літаратурных асяроддзях. Гэтая нянька працуе грамадскім чынам. Таму займаецца справаю «пялёнак» тады, як наладзіць хаця б мінімум сродкаў да жыцця. Па-другое, гэтая «нянька» сама не так далёка адрасла ад «пялёнак» і замест чытаць лекцыі аб «добрых засадах»... часта ныпае ў бескляпотнасць. Па-трэцяе, ад «няньki» працуючай грамадскім чынам сорамна дамагацца апошняй кроплі поту...

Ёсць аднак у «літаратурнай няньки Белавежы» моманты рэдка спатыканыя ў іншых «нянек» — адсутнасць дыстанцыі і зазнайства, якія ўнікаюць аўтараў, клопат за згуртаванне членаў літаб'яднання ў творчы калектыў, гатоўнасць прыняць у члены літаб'яднання кожнага праяўляючага ахвоту пісаць, адкладваючы на другое месца ўзровень яго творчасці зыходзячы з засады — лепш сто разоў памыліцца, чымсьці здагадкамі

(Працяг на стар. 5)

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Насустрач Тэатру мазавецкай зямлі

У палове чэрвеня прыязджае ў Беласток з пастаноўкай «Вернай ракі» С. Жаромскага Тэатр мазавецкай зямлі. Тэатр гэты вядомы нашым чытачам. Ён год таму ўжо наведваў Беласточчыну і выступаў у Гайнаўцы.

Тры дні — 13—14—15 чэрвеня тэатр выступіць у Беластоку. Выезды на спектаклі арганізуе і прымае спулдзельня «Грамада».

Далучаем здымак з «Вернай ракі», які наша рэдакцыя атрымала заўчасу ад кіраўніцтва тэатра. (вл)

★ Тры плашчы

Аж тры плашчы (і то нядрэнныя) загінула ў адзін дзень у Валілах. Дакладней кажучы здарылася гэта ў адзін вечар у час «забавы», якая адбывалася ў валілаўскай святліцы. А гавораць, што ў прыродзе нічога не гіне! (п)

★ Дрэўцы

Маладыя дрэўцы — рэч карысная і прыемная. Разумеюць гэта вучні пачатковай школы ў Нарве, якія ў час вясенніх канікул пасадзілі грамадскім чынам вакол школьнага пляца звыш 130 дрэўцаў. (п)

★ Рыбалаўскае малако

Няшмат гэтага малака, бо і пашы ў прырыбалаўскай аколіцы мізэрныя. У сакавіку мясцовыя гаспадары прадалі малачарні штосьці каля дзесяці тысяч літраў малака, а за першую палову месяца красавіка — 7.016 літраў. Вядома, з надыходам вясны кароўкі больш шчодрыя...

Варта дадаць, што ў Рыбалах пабудавана малачарню — пакуль што на вырост. (ся)

★ Сатыра Д. Пшылуцкай

У салоне Саюза беластоцкіх мастакоў адкрыта выстаўка карцін беластоцкага мастака — Дануты Пшылуцкай. На выстаўцы 13 алейных карцін і 18 рысункаў.

Асабліва цікавымі з'яўляюцца сатырычныя рысункі, над якімі можна і пасмяяцца, і павучыцца. (вл)

★ Прыемная вестка

У Беларускім агульнаадукацыйным ліцэі ў Бельску вучні выпісваюць роўна 400 экземпляраў «Нівы» — у тым ліку вучні пачатковых класаў 125 экземпляраў і ліцэісты — 275 экз. (ся)

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

ЗЯЛЕНАЕ ЗОЛАТА

За пасляваенны перыяд у нас выдана ўжо на меліярацыю амаль 1,5 млрд. злотых. Гэта многа, вельмі многа. Дзяржаўны ўклад у меліярацыю спалучаны з працай жыхароў вёсак. Такое супрацоўніцтва дае найлепшыя плады.

Паказальнікам эфектыўнасці меліярацыі з'яўляецца рост пагалоўя жывёлы, асабліва кароў. У параўнанні з 1960 годам гадуем жывёлы на 23% больш, а пад канец гэтага года, нягледзячы на выключна цяжкае становішча з кармамі, мы павінны павялічыць пагалоўе яшчэ на 3—4%. Гэта азначае, што мы маем найвышэйшыя ў краіне тэмпы развіцця.

Некаторыя нават здзіўляюцца, калі даведваюцца, што ў такі цяжкі год зусім не больш згінула жывёлы, як у мінулыя гады. Гэта гаворыць аб тым, што былі выкарыстаны ўсе кармавыя рэзервы: у першую чаргу пастаянных зялёных ўгоддзі і ашчаднае выкарыстанне кармоў. Знікла ўжо пагроза спадку пагалоўя жывёлы. Жывёла выйшла ў поле. Дзякуючы частым дажджам трава расце хутка. Гэта найлепшы і найтаннейшы корм.

Вы можаце здзівіцца, калі скажам, што можна палепшыць выкарыстанне паш прыблізна на 20—30%. Справа не ў дарагіх і клапатлівых рэчах, а толькі ва ўвядзенні загоннага выпасу жывёлы.

У чым заключаецца загонны выпас? Трэба падзяліць пашу на 8—12 загонаў. На кожным з іх жывёла пасецца, напр., 3 дні. Затым пераходзіць у наступны загон.

Гэта дае велізарную карысць. На загонах, па якіх жывёла не будзе хадзіць цэлы месяц, можам прымяняць хімічныя ўгнаенні.

Вельмі добрыя і недарагія электрычныя агарожы (электрычныя «пастухі»). Да драцяной агарожы падключана крыніца току. Калі карова датхнецца да агарожы, яе ўдарае слабы ток. Праз нейкі час жывёла прызвычайваецца да гэтага і спакойна пасецца.

Цяжка дастаць у продажу ізалятары, патрэбныя пры завешванні электрычных праводоў. На сельскагаспадарчай даследчай станцыі ў Бебжы (у Граеўскім павеце) прымяняюцца для гэтай мэты гумовыя трубкі.

Можна таксама зрабіць пастаянную агарожу. Яна даражэйшая, бо трэба абгароджваць усе загоны. А электрычная агарожа пераносная і пры кожнай змене ўчастка пераносіцца на новы. Гэты і электрычны спосаб прымяняецца ў нас даволі рэдка.

У гэтым годзе асабліва моцна падкрэсліваецца пытанне лепшага выкарыстання паш, бо велізарныя капіталаўкладанні ў меліярацыю ствараюць магчымасць значна павялічыць пагалоўе жывёлы і палепшыць яго якасці.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

У Дабрывадзе і Кляшчэлях

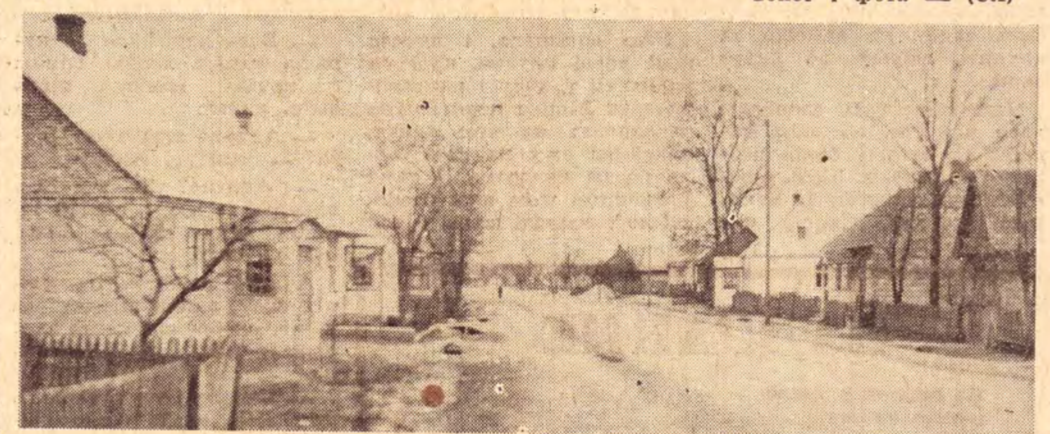
У вёсцы Дабрывада, Гайнаўскага павета, сяляне грамадскім чынам пачалі будову школы. Школа будзе складацца з дзвюх памяшканняў і кватэры для настаўніка. Жыхары Дабрывады самі выканаюць нефаховыя работы, прывязуць гравію, а таксама выканаюць пустакі. Кошты дакументацыі аплочвае аддзел асветы, а Прэзідыум Павятовай рады прызначыла 150 тыс. зл. з фонду на садзейнічанне грамадскім чынам.

Падобным спосабам будзе дабудавана школа ў Кляшчэлях. Будзе тут 4 школьныя памяшканні і зала для фізкультурных заняткаў.

Беспасрэдна гэтымі працамі кіруе ГРН у Кляшчэлях. Мала таго, не толькі кіруе, але выдзяляе не адну тысячу залатовак са свайго бюджэту. Такім чынам самі гаспадары ствараюць лепшыя ўмовы працы для школы і для настаўнікаў. (ак)

У Сухавольцах, Гайнаўскі павет, многа мураваных хат і гаспадарчых будынкаў. Тут гаспадары многа будуюць, вёска знаходзіцца ля шашы з Бельска ў Кляшчэлі.

Тэкст і фота — (СЯ)

ВЫХАВАЦЬ У ПАШАНЕ ДА ПРАЦЫ

«У працэсе навучання і выхавання школа павінна прывіваць пашану да працы, як да асновы шчасця і развіцця грамадства», — гаворыць Пастанова VII Пленума ЦК Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў справе школьнай рэформы. Між іншым, кантролю рэалізацыі гэтых указанняў былі прысвечаны візітацыі аддзелаў асветы і культуры ў Беластоцкай акрузе

Справаздачы з візітацый сцвярджаюць, што прабягае яна паспяхова. Многія школы ўключылі праблематыку выхавання праз працу ў дыдактычна-выхаваўчыя планы, прадугледжваючы спосабы рэалізацыі. Заняткі такія ўмела праводзяць вучні і настаўнікі пачатковай школы ў Гацьках, Бельскага павета. Выканалі яны трамплін на спартыўнай пляцоўцы, направілі агарожу школы даўжынёю ў 70 м, паправяць уласнымі сіламі школьныя дапаможнікі. Не адстаюць таксама настаўнікі і моладзь рэдуцкай школы, Бельскага павета. Паколькі яны не маюць сваёй школы, працавалі пры акопванні 100 м. дарогі, а таксама нівелiравалі пляц пад будову крамы. Праца вучняў прычыняецца да канкрэтных дасягненняў асяроддзя.

Вышэйшыя прыклады пацвярджаюць, што адна з асноўных праблем школьнай рэформы паспяхова ўводзіцца ў школах. ак

МАЛА!

На тэрыторыі грамадскай рады Клюковічы, Сямяціцкі павет, зроблена меліярацыя і загаспадараваны лугі плошчаю каля 200 гектараў. Гэта толькі даволі малая доля таго, што трэба зрабіць, каб давесці да ладу сенажаці і пашы.

Але на пачатак добра і тое, што ўжо зроблена. Цяпер кожны зразумеў вялікую карысць меліярацыі і догляду лугоў і паш. (ся)

ПАРАДЫ

Дубовую мэблю, асабліва тлушчавыя плямы на ёй, добра чысціць цёплым півам. Каб надаць мэблі глянец, трэба працерці яе сумессю, якая складаецца з адной шклянкі піва і невялікага кавалачка воску. Перад выкарыстаннем сумесь пракіпяціць. Калі мэбля падсохне, ёй надаюць бляск, націраючы мяккай шарсцяной анучай.

ТРАГЕДЫЯ Ў ДУБІЧАХ-АСОЧНЫХ

Пасля чатырохдзённага ўсебаковага разгляду справы, Ваяводскі суд у Беластоку прысудзіў:

Мікалая Карпюка, сына Антона, ва ўзросце 42 год, з вёскі Дубічы Асочныя, Гайнаўскага павета — да смяротнага пакарання і пазбаўлення грамадзянскіх і ганаровых правоў назаўсёды;

Васіля Бырачыка, сына Пятра, ва ўзросце 19 год, з вёскі Дубічы Асочныя — да 15 год турэмнага зняволення і пазбаўлення грамадзянскіх і ганаровых правоў на 5 год;

Яна Бурачыка, брата Васіля, ва ўзросце 31 год — да 12 год турэмнага зняволення і пазбаўленне грамадзянскіх і ганаровых правоў на 5 год.

Якога злачынства дапусціліся гэтыя людзі, што так сурова пакараў іх суд?

9 кастрычніка — «Яна Галавасека». Тады ў Дубічах Асочных штогод бывае людна і шумна. Амаль кожны гаспадар гасцюе ў сябе сваіх сваякоў, а моладзь наладжвае танцы.

9 кастрычніка мінулага года Кастусь Тэрэшук раненька зайшоў да дамарослага цырульніка Аляксандра Іванюка падстрыгчыся на свята. Сядзеў нахмураны.

— Чаго сумуеш? — шчоўкаючы машынкай, запытаў цырульнік. — То ж свята, весяліцца трэба!

— Калі, бачыш, жыць, праклятыя, не даюць!

Усе жыхары Дубічаў Асочных ведалі пра клопаты Кастуся Тэрэшука. Нарадзіўся ён і жыў у вёсцы Пуціска. З Дубічаў Асочных была яго жонка, Марыя. Калі жончын бацька памёр і не было каму заняцца сямігектаровай гаспадаркай, Кастусь Тэрэшук перасяліўся ў Дубічы Асочныя. Быў ён дбайным гаспадаром. Працаваў, бы вол. Гаспадарка яго давала даволі вялікі даход. Меў уласную малатарню з рухавіком, сеялку, жнеярку, матацыкл. Ахвотна пазычаў гэтыя машыны аднавяскоўцам.

У Дубічах Асочных было ў яго многа шчырых сяброў, але таксама знаходзіліся і ворагі.

Сярод іх быў сусед з-за плоту, далёкі жончын сваяк, Мікалай Карпюк. Прычынай пязгоды была зямля.

Калісьці, калі яшчэ Кастуся Тэрэшука не было ў Дубічах Асочных, бацька яго жонкі прадаў амаль гектар зямлі свайму брату, а бацьку Мікалая Карпюка. У 1954 годзе арганізавалася ў Дубічах Асочных спулдзельня прадукцыйная і ў сувязі з гэтым праводзілася аднačасова камасацыя сялянскіх палёў. Тады землямер гэтую палоску нейкім чынам зноў прыпісаў Тэрэшуку. Мікалай Карпюк дамагаўся звароту гэтай зямлі. Дабіўся свайго ў 1957 годзе, калі пасля распаду спулдзельні прадукцыйнай гэты ж самы землямер, праводзячы рэгуліроўку надзелаў, спорнае поле зноў запісаў Карпюку.

Здавалася б, суседская сварка на гэтым павінна была закончыцца, тым больш, што Тэрэшук асабліва не пратэставаў супроць новага рашэння землямера.

Аднак Мікалая Карпюка засляпіла нянавісць. Ён без злосці не мог глядзець на суседаву сялібу.

— Нажыўся ты, пракляты, маім дабром! — крычаў праз плот і грозіў Тэрэшуку, што яго прыкончыць.

Пагрозы гэтыя не былі пустымі словамі. На полі Тэрэшука хтосьці вырываў бульбу, у агародзе паразразаў усе галоўкі маладой капусты, хтосьці ўкраў веласіпед і паламаўшы яго, выкінуў у сажалку, хтосьці папсаваў яму рухавік ад малатарні.

Воўк ваўка на вярсту пачуе. Мікалай Карпюк сардэчна пасябраваў з Іванам і Васілём Бурачыкамі. Спалучыла іх супольная нянавісць да Тэрэшука.

Бурачыкі нейкі час вялі ў Дубічах Асочных прыёмны пункт малака. Малодшы Васіль меў патрэбную адукацыю, а старэйшы Іван — адпаведны ўзрост. Разам тады прымалі малако і разам махлявалі на чатыры рукі. Адным зніжалі працэнт тлушчу, а другім дапісвалі па некалькі працэнтаў больш. Пастаўшчыкі малака атрымоўвалі вструб'е. Хітрыя Бурачыкі дадумаліся адняць з кожнага мяшка па некалькі кілаграмаў і прадаць на «лева».

Аб круцельствах злеўняроў першы голасна пачаў гаварыць Кастусь Тэрэшук. Бурачыкоў прагналі са злеўні. Рашылі яны адпомсціць Тэрэшуку.

Вечарам 4 кастрычніка мінулага года Кастусь Тэрэшук вяртаўся з Гайнаўкі, вёз штучнае ўгнаенне. Раптам захрыпеў конь і скочыў убок. Тады з-за куста выскачылі Карпюк і Бурачыкі. Васіль Бурачык замахнуўся жалезным прутом. Тэрэшук аднак паспеў засланіцца дошкай, на якой сядзеў, а перапалоханы конь паімчаўся галопам. Канец прута бразнуў у дошку. Тэрэшук уцёк.

Тыдзень пазней быў фэст — свята Івана Галавасека. Да Тэрэшука прыехалі госці: брат Іван з жонкай і швагер Зубалевіч таксама з жонкай.

Святочны абед зацягнуўся недзе да шостай гадзіны вечара.

Потым мужчыны пайшлі на танцы. Наперадзе браты Тэрэшукі, а за імі Зубалевіч з сынам гаспадара, Сашкам, 12-цігадовым хлапчуком. На танцах былі амаль гадзіну і пайшлі дамоў.

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Памятная здымка студэнтаў і выкладчыкаў беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта ля брамы ў Белавежскі парк. Фота Паўлючук

З Варшавы ў Белавежу

З Варшавы ў Белавежу прыехалі 15.V.1965 г. студэнты беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта. Са студэнтамі прыбылі на Беласточчыну: загадчык кафедры беларускай філалогіі на Варшаўскім універсітэце прафесар др Антаніна Абрэмбская - Яблонская, а таксама выкладчыкі кафедры. Госці ў суботу (15 мая) затрымаліся ў Беластоку, дзе наведалі Галоўнае праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства і адбылі экскурсію па горадзе. Па дарозе з Беластока ў Белавежу студэнты і выкладчыкі затрымаліся ў Агульнаадукацыйным ліцэі з беларускай мовай навучання ў Бельску Падляшскім, дзе адбылася сустрэча з вучнямі гэтага ліцэя. На сустрэчы прафесар др Антаніна Яблонская расказала прысутным аб працы кафедры беларускай філалогіі, заахвочваючы выпускнікоў ліцэя да паступання на беларускую філалогію. Голас забраў таксама прысутны на сустрэчы вядомы паэт Віктар Швед, які калісьці вучыўся ў гэтым ліцэі. Віктар Швед расказаў прысутным аб сваім творчым шляху, заахвочваючы адначасова да пільнага навучання роднай мовы.

Вечарам госці з Варшавы прынялі ўдзел у вечарыне сарганізаванай у Гайнаўскім Доме настаўніка аддзелам культуры Павятовай рады ў Гайнаўцы з аказіі Дня дзеяча культуры. Студэнты Варшаўскага універсітэта мелі магчымасць непасрэдна пазнаёміцца з заслужанымі дзеячамі культуры Гайнаўскага павета.

Нядзелю, 16.V. студэнты правялі ў Белавежы, аглядаючы зуброў і іншыя асаблівасці Белавежы, а вечарам задаволеныя з прыемных уражанняў ад'ехалі ў Варшаву.

(п)

У Гайнаўскім ліцэі

Настаўнікаў Гайнаўскага беларускага ліцэя: Міколу Врублеўскага і Зою Колпа, а таксама намесніка дырэктара Аляксея Сыльвесюка мы засталі на школьнай пляцоўцы. Перад імі група дзяўчат і хлопцаў у спартыўным адзенні. Паколькі гэта выглядала на ўрок фізкультуры, мы не хацелі перашкаджаць. За некалькі хвілін заняткі скончыліся, а нашу цікавасць заспакоіў тав. А. Сыльвесюк.

— Ці заўсёды так аграмадна праводзяцца ў вас урокі фізкультуры? — няўмела задаем пытанне.

— Гэта не ўрок. Назваць гэта можна трэніроўкай. Справа ў тым, што моладзь нашай школы рыхтуецца да свята фізкультуры, якое будзе ў пачатках чэрвеня ў Беластоку. Да масавага паказу з нашай школы рыхтуецца 140 вучняў. Хочам добра зарэкамендавацца ў Беластоку, а з другога боку — маем вялікія цяжкасці. Многа моладзі даязджае, а і з уладжаннем урокаў не найлепш. Вучым практычна на тры змены: маем 15 аддзелаў, а толькі 8 памяшканняў.

— Ці прадбачваецe якія-небудзь масавыя ўрачыстасці культурна - асветнага характару ў гэтым годзе? — задаем чарговае пытанне.

— Так. Між іншым наш жаночы хор рыхтуецца да свята песні, якое адбудзецца ў чэрвені. У праграме песні беларускія і польскія...

— А як співаюць н... шыя дзяўчаты, можа... паслухаць 13 чэрвен... сардэчна вас запрашае... — уключаецца ў размов... толькі што ўвайшоўша... ў настаўніцкую дырэкт... А. Тропак. — Абавязков... прыдзіце. Нашыя дзяўча... чы слоўныя, яны падтры... маюць гонар школы.

Верым у словы дырэк... тара. Як нам сказалі чле... ны арганізацыйнага ка... мітэта, вучні беларускаг... ліцэя ў першамайскім па... ходзе выглядалі найпры... тажэй. ак

Цяплічныя ўмовы — непасрэдным крокам у зазнайстве

(Працяг са стар. 3)

і сумненнямі змарнаваць эвентуальны талент.

Пэўна, такі падыход «літаратурнай нянькі» да тв... часці некаторых аўтараў «Белавежы» не можа быц... карысным і спрыяць узроўню літстаронкі сёння і цяжка прадбачыць, ці такі падыход запэўніць узровень у будучыні, тым больш, што многія з юных аўтараў атоесамліваюць факт паяўлення іх твораў у друку з ўзроўнем іх творчасці, які ўпаўнаважвае да спачывання на лаўрах, упівацца назваю паэта ці пісьменніка і дыктаваць умовы рэдкалегіі — «як не будзеце друкаваць, не буду пісаць!» або абражацца за тое, што рэдкалегія «не пазналася» на іх творы і не пусціла твор у друк.

Я далёкі ад сцвярджэння, што рэдкалегія заўсёды мае рацыю ацэньваючы адмоўна паасобны твор, аднак станоўча ўпіраюся пры тым, што ўзалежванне сваёй творчасці ад умоў друку не пасуе да пастаў пісьменніка і з'яўляецца найвыразнейшым праявам зазнайства.

Нашым аўтарам вельмі лёгка папасці на старонкі «Белавежы» і гэтая лёгкасць хутчэй сведчыць аб прыхільнасці рэдкалегіі да маладых аўтараў і аб клопаце згуртаваць пісьменніцкія сілы вакол бел. літаратуры ў Польшчы, чымсьці ад недахопу мастацкіх крытэрыяў.

Справа — як маладыя аўтары выкарыстаюць прыхільнасць праўлення літаб'яднання адносна друку іх твораў — ці зробяць усё, каб узбагаціць уражанні, назіранні, думкі, ці праявіць вялікую дозу самакрытыцызму і будуць пісаць высока мастацкія творы, ці ўпояцца латвым стартам і кожную сваю літаратурную спробу будуць лічыць геніяльнай і за ўсякую цану прапіхаць у друк — залежыць выключна ад саміх аўтараў

Існуе ў нашым літаб'яднанні абсурдальная сітуацыя: літаратары, якія пішуць свае творы ад прыпадку да прыпадку, у большасці выпадкаў змяшчаюць амаль усе творы ў літстаронцы і іншых выданнях. А тых, што пішуць рэгулярна, іх творы змяшчаюцца ў вельмі малым працэнце (можна сказаць, што папярэдніх геніяльныя?...). Прэтэнзіі чутны ж з вуснаў тых, якія мала пішуць! Пэўна таму, калі ўжо скажуць «куку», дамагаюцца, каб «кожнае сваё «куку» ўбачыць у друку».

Можна справу паставіць і на галаве — палічыць колькі паасобны аўтар змясціў сваіх твораў у літстаронцы і тых, якія твораў найбольш змяшчаюць абкінуць рознымі эпітэтамі — сказаць, нахалы, шукаюць яшчэ нейкага ўзасаднення! Можна і так. Аднак гэта не адпавядае маральным крытэрыям у нашай грамадскасці. Як мы спатыкаемся з узнагароджванымі людзьмі з розных дзялянак грамадскага жыцця і знаёмімся з матывацыямі ўзнагарод — ніколі не спаткаем узнагароды за гультайства, за паразітычны, спосаб жыцця.

Я вельмі цікавы, як выглядала б аналогія з вышэй сказаным у нашым літаб'яднанні?..

Гаворачы аб мляўкасці сярод нашых літаратараў, я не маю на думцы заганяць паэтаў і празаікаў да творчасці, як да сякеры ці лапаты. Творчасці планаваць, у даслоўным сэнсе, нельга, яна стыхійная і ў залежнасці ад тэмпераменту аўтараў, у адных творчасць б'е фантанам, у другіх плыве шырокім цячэннем праблем.

Ёсць і моманты дэпрэсіі, хістанняў або проста чалавек не ведае, чаму не можа высказаць ні думкі, ні намаляваць вобраза. Але такія станы наглядаюцца ў людзей, якія маюць за сабою вялікую літаратурную дарогу, перад цяжкай чарговай мэтай, а як мы спатыкаемся з успамянутымі з'явамі пяць крокаў за стартам дык выглядае гэта на вялікае непаразуменне...

Літаратура, як кожная галіна мастацтва. Зайздросная — прагне мець аўтара на ўласнасць, і як аўтар не з'яўляецца геніем, у якога мастацтва на паслугах, павінен аддаць каласальную частку свайго жыцця на авалоданне прынцыпаў літаратуры наравістай штукі. Сярод нас бывае па-рознаму.

Вялікім жаданнем рэдкалегіі адзначыць у нейкі спосаб тых аўтараў, якія прысвячаюць найбольш увагі справе бел. літ. у Польшчы і маюць найбольшы ўклад працы ў літаратурныя і арганізацыйныя справы нашага літаб'яднання. Як да сённяшняга дня нам гэта не ўдаецца з прычыны недахопу месца на друк іх твораў, каб прынамсі мінімальна выраўняць прапорцыі змешчаных твораў ад запасаў, якія яны маюць.

Хаця з гэтым месцам усяляк бывае. Ёсць жа ў нас аўтары, якія змяшчаюць у друку 95% і больш сваё творчасці.

Нам здаецца, сябры, як ужо падымаць голас аб цеснаце, дык давайце зробім салідныя творчыя запасы — напішам вершы і апавяданні, каб былі падставы выступіць аб прыдзел для нашай творчасці дзе-небудзь месца, і па-другое, сябры, калі нашыя найактыўнейшыя члены літаб'яднання не могуць разлічваць на п'я... рэкампенсату за іх уклад грамадскай працы дык б... чы гразь, каб ім кінуць у вочы, выдумайце ж х... праўдападобныя прычыны.

ЯША БУРШ

Гадзіна дасканалай забавы

На днях творца Беластоцкага Тэатра Прапаноў (у арыгінале Тэатр Прапазыцыі) Аляксандр Гарбусевіч аб'явіў у клубе МПіК аб 17 прэм'еры тэатра. Новая п'еса называецца «Сёння 4 ліпеня». Аўтар Гарвей. У п'есе выступілі Сідонія Бласінская і Станіслаў Яшкоўскі з тэатра Вянгеркі.

«Сёння 4 ліпеня» ў пастаноўцы Беластоцкага Тэатра Прапаноў — гэта гадзіна сапраўды дасканалай забавы, калі цяжка паўстрымаць смех. Рэч зводзіцца да размовы (чытанай, як патрабуе такі тэатр) паміж мужам і жонкай.

Гледзячы на спектакль я думала, што з гэтай пастаноўкай можна лёгка аб'ехаць усе вёскі Беласточчыны. Гледачы былі б задаволены, а моладзь у вёсках убачыла б на яве новую і цікавую форму, якую мо' менш дасканала, але бадай можна прымяняць у аматарскім руху. (вл)

Гісторыя „з чвэрткамі"

— Было гэта так, — кажа адзін гаспадар. — Мой сусед паехаў фурманкаю ў Храбалы, да складу штучных угнаенняў, дзе кіраўнік, званы магазінерам, сказаў яму, што мусіць зафундаваць «чвэртку», іначай не дасць тых гнаёў. Сусед напэўна зафундаваў бы, але якраз не хапіла яму грошай. Тады пагневаўся ён на кіраўніка і пайшоў са скаргай да грамадскай рады... А ў грамадскай радзе адзін хацеў пазычыць яму грошай на «чвэртку» для кіраўніка...

Людзі па вёсках штораз галасней гавораць аб ахляях у храбалоўскім складзе штучных угнаенняў. Але ці ж так піў бы кіраўнік, каб людзі не давалі яму? Словам, марнуюць яго людзі, дый годзе! (ся)

Тысячы

Тысячы курэй і сотні тысяч злотых — так можна было б у адным сказе пераказаць абароты, якія робіць спулдзельня прадукцыйная ў Зубрах, Беластоцкага павета.

Спулдзельня гэтая ад сакавіка мінулага года пачала гадоўлю курэй «брайлераў» на мяса. Гадоўля гэтая аказалася вельмі карыснай. «Брайлеры» гадуюцца хутка і ўжо пасля 10 тыдняў можна аддаваць іх у мясныя прадпрыемствы. Да канца 1964 года спулдзельня ў Зубрах выгадавала і прадала 11 230 штук гэтых курэй. Улічваючы, што за кілаграм курэй плоціцца ў сярэднім каля 29 злотых, спулдзельня прадукцыйная ў Зубрах зарабіла ў мінулым годзе звыш 400 тысяч злотых. У гэтым годзе прададзена тут ужо 5 228 штук «брайлераў».

(п)

Быў цёмны кастрычніцкі вечар. Вёска святкавала, весялілася. Кастусь і Іван Тэрэшукі памалу ішлі вуліцай, гаварылі аб сваіх гаспадарскіх справах. Спыніліся ля варот агарожы тэрэшуковай хаты. Сашка з дзядзькам Зубалевічам мінулі іх і пакіраваліся ў хату.

Тады з-за плоту выскачыў Карпюк з абодвума Бурачыкамі. У святле, што падала з вокан хаты, бліснула сякера ў руках Карпюка. Трапіў Кастуся Тэрэшука абухам у правае вока. Васіль Бурачык даскочыў да Івана Тэрэшука, а яго брат Іван Бурачык пачаў калоць вінтовачным кінджалам.

— Мама, бацьку б'юць! — крычаў Сашка. Выбегла Марыя і яе маці, Матрона. Было ўжо ц'ха. Іван Тэрэшук з прабітым бокам уцёк за гумно, Язэп Зубалевіч са сваёй жонкай схаваўся ў хаце, а злачынцы таксама ўцяклі. Толькі Кастусь Тэрэшук заліты кроўю ляжаў ля варот сваёй агарожы носам да зямлі. Яшчэ жыў.

Марыя Тэрэшук з лямантам пабегла ў Новае Беразова на пошту званіць за хуткай дапамогай. Карпюк з Бурачыкамі пераступілі ёй дарогу і пачалі калоць нажамі ды біць жалезным прутом. Жанчына без памяці пакацілася на брук.

Потым бандыты вярнуліся назад да Тэрэшукоў. Прыпалі да трупа і давай яго калоць нажамі.

— Коля, Коля, што ты робіш! — закрычала амаль сямідзесяцігадовая Матрона. — Забіў чалавека, ды яшчэ пасля смерці над ім здзекваешся!

Карпюк кінуўся на яе. Біў старушку калом аж да непрытомнасці. А потым пачаў біць шыбы ў вокнах тэрэшуковай хаты. Памагалі яму ў гэтым абодва браты Бурачыкі. Бралі з панадворку Карпюкоў каменне і бамбілі імі хату Тэрэшука.

Так вось загінуў чалавек. Лекары сцвердзілі: у Кастуся Тэрэшука 13 колатых ран, перарубленыя ногі ніжэй каленяў, пасечаны і паламаны чэрап; у яго жонкі: 7 ран на галаве, зламаная аснова чэрапа; а ў цёшчы Матроны — разбітая галава і многа другіх ран.

За што? За зямлю?

Без гаспадарскай апекі зямлі ў наваколлі Дубіч Асочных так многа, што па-суседску, у Новым Беразове сельскагаспадарчыя ўлады Гайнаўскага павета вырашылі абаснаваць ПГР. Каб Карпюк хацеў папоўніць сваю чатырохгектаровую гаспадарку, не мусіў бы забіваць чалавека. Хапіла б яму звярнуцца да мясцовай ГРН і падпісаць умову на арэнду дзяржаўнай зямлі.

А за што Бурачыкі працягнулі руку на жыццё чалавека? За тое, што ён асмеліўся выявіць іх махлярствы?

Трагедыя ў Дубічах Асочных — не першы выпадак забойства без ніякіх прычын. Пракурор у час судовага разбору справы прыводзіў другія выпадкі падобных злачынстваў. Варта тады прыпомніць словы суддзі Казіміра Махтака, які матывуючы прыгавор, між іншым сказаў:

«Хто ідзе па чужую галаву, хай памятае, што нясе сваю».

Засталіся дзеці: у Тэрэшука трое ва ўзросце 6—12 год, у Карпюка двое ва ўзросце 2—5 год, у Івана Бурачыка адно двухгадовае дзіця. За што яны маюць цярпець?

Не, для бандытаў не можа быць літасці. Пад суровым прыгаворам суда падпісваюся з цэлым спакоем. Павінен ён астудзіць гэтых, каму яшчэ марыцца крывавая помста.

ВІКТАР РУДЧЫК

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Дыплом ганаровага члена праф. др Дарабяльскай уручае старшыня Таварыства праф. др Гурвіч.

ХІМІЯ І МЕДЫЦЫНА

(СА З'ЕЗДА ПТХ)

Пра хімію гаворыцца многа і часта. Значэнне хіміі расце. Яе прымянення і для нас шукаць далёка не трэба. Хімія цесна звязана з сельскай гаспадаркай. Ведаем, што калі больш зямля атрымае ўгнаенняў, тым лепшы будзе ўраджай. А ўгнаенні — гэта хімія. Пулавы — вядомы вялікі цэнтр прадукцыі штучных угнаенняў.

Пра хімію гаворым сёння яшчэ і таму, што нядаўна ў Беластоку адбыўся Краёвы З'езд Польскага хімічнага таварыства.

З уступным дакладам выступіў доц. др Ю. Паповіч з Беластоцкай Медыцынскай Акадэміі. Тэмай яго даклада быў «Беласток — навуковы цэнтр». Доц. др Паповіч даказаў, што ў Народнай Польшчы Беласток стаўся важным навуковым цэнтрам, дзякуючы дзвюм вышэйшым навучальным установам: Медыцынскай Акадэміі і Вышэйшай інжынерскай школе. Беластоцкая Акадэмія мае 28 кафедраў, якія вядуць уласныя вопыты; 11 прафесараў, 17 дацэнтаў; 1500 навуковых прац апублікаваных у краіне і заграніцай. Доц. др Паповіч падкрэсліў вялікую, усё большую ўзаемную сувязь медыцыны і хіміі. Такі вось прыклад з даклада. Пластычныя масы (хімія) маюць застасаванне ў хірургіі (медыцына). Пластмасы прадукаваныя прамысловасцю незаўсёды добрыя. Адсюль доследы ў клініках і ўказанні прамысловасці, каб прадукавала пластмасы, якія заменяць жывыя органы чалавечага цела.

Беластоцкі З'езд Хімікаў быў урачысты. Некалькі здымкаў і інфармацый аб некаторых удзельніках.

На ганаровага члена Таварыства паклікана праф. др-а Дарабяльскую. Праф. Дарабяльская ў 20-ых гадах працавала ў Радзевым Інстытуце ў Парыжы пад кіраўніцтвам слаўнай Марыі Кюры-Складоўскай. Потым праца на палітэхніках Варшаўскай і Львоўскай. Цяпер на палітэхніцы ў Лодзі. Да Польскага хімічнага таварыства належыць ад 1922 (Таварыства паўстала ў 1919 годзе).

Другім ганаровым членам стаў мгр інж. Антоні Радлінскі — міністр прамысловасці ад 1957 года. Гэта за яго кадэнцыі хімічная прамысловасць здабыла і здабывае сабе належнае месца ў гаспадарцы краіны.

На Беластоцкім з'ездзе прызнана заслужаным польскім хімікам 3 першыя новаўстаноўленыя медалі Енджэя Снядэцкага — выдатнага польскага хіміка і лекара з канца 18 і пачатку 19-га стагоддзяў.

Медалі атрымалі: праф. др Віктар Кемуля з Варшаўскага універсітэта, праф. др Уладзімір Тшэбятоўскі з Вроцлаўскай палітэхнікі, праф. др Тадэвуш Урбаньскі з Варшаўскай палітэхнікі. (вл)

Міністр А. Радлінскі ў размове з доц. драм Ю. Паповічам.

Мала але цікава

Без нітак

У Англіі зроблены швейныя машыны, якія шыюць без нітак. Замест нітак гэтыя машыны сшываюць матэрыял ультрагукам.

На ратунак вулкану

Усім вядома гара-вулкан Фудзіяма, якая знаходзіцца ў Японіі, так патрэскалася, што гатова рассыпацца. Вучоныя надумалі ратаваць вулкан і прыдумалі спецыяльны «каменны клей».

Свет не без войнаў

Гісторыкі падлічылі, што ад 3200 года да новай эры і да нашага часу на свеце было толькі 292 гады міру. За ўсе астаўшыеся гады адбылося 14.513 вялікіх і малых войнаў. (аяч)

Навіны экрану

Тры мушкецёры

Колькі ўжо фільмаў зроблена на падставе слаўнага рамана Дзюма пад вышэй сказаным загалоўкам. І кожны з іх падабаўся, кожны прынасіў багатую касу прадуцэнту.

Навейшая версія — каляровая, на шырокім экране, прадукцыі французска-італьянскай.

«Тры мушкецёры» — першы раман, які рэжысёр перанёс на экран. Было гэта ў 1909 г. Ад таго часу да 1961 года аж 20 фільмаў зрабілі спецыялісты аб трох адважных мушкецёрах яго каралеўскай гвардыі Людовіка XIII.

Што 2—3 гады паяўляецца на экранах новы д Артаньян са сваімі трыма неразлучнымі сябрамі.

Найбольш фільмаў і найлепшых, зробленых аб мушкецёрах, далі ЗША, потым Францыя. У 1934 годзе ў СССР быў зрэалізаваны кароткаметражны рысункавы фільм аб трох мушкецёрах. (вл)

Аляксей Карпюк
ПУШЧАНСКАЯ АДЫСЕЯ

Мне, як сказала жанчына ў бараку, і праўда шанцавала, хоць некаторыя моманты буду памятаць да смерці. Напрыклад, сустрэчу на мосце.

Выпадак у бараку мяне насцярожыў і збіў самаўпэўненасць. Зыходжу з асфальту, пачынаю прабірацца ўздоўж дарог, абыходзіць вёскі і хутары. Снег растаў, хавацца лягчэй. Калі хто ідзе насустрач, кладуся на раллю і зліваюся з цемрай. Ад гразі хутка змарыўся. У мяне былі і так цяжкія чаравікі з двухцалёвай драўлянай падэшвай, цяпер жа на іх наліпла мо' па пуду гліны. Ледзь перастаўляю ногі, а прайшоў усяго кіламетраў з пяць. Нарэшце спыняюся ў бяссільнай злосці. Трэба дабрацца да якой-небудзь станцыі, зашыцца ў вагон і ехаць, інакш — загіну! Вылажу на Мар'ембургскую аўтастраду, абіваю з чаравік гліну, крочу далей. Нібы я стаў на крылы.

Але хутка морыць і асфальт. Месяц заходзіць. Неба завалакло суцэльнымі хмарамі, марасіць нейкая макрэнь. Цемрадзь. Мяне разбірае абыякавасць і атупенне. І раптам чую — паравозныя гудкі. Наперадзе станцыя! Ужо адрозніваю гудок манеўравага паравоза — тонкі, чысты. Перада мной — Мар'ембург.

З левага боку свеціцца зарыва, унізе блішчыць стужка якойсьці шырокай ракі. Крыху правей куды, вядзе аўтастрада, чарнее горб маста. Дзе мост, там і варта. Але валачыцца па раллі да берагу, шукаць

25

лодку здаецца цяжкім, немажлівым. Вось-вось світанне. Няхай будзе, што мае быць, рызыкну! Ахоплены азартным хваляваннем, крочу далей.

Выходжу з-за павароту і падгінаюцца ногі. Асфальт губляецца ў тунелі, уваходзіць у мост старой канструкцыі. Над тунелем гарыць лямпачка. Справа — застылая постаць салдата ў касцы. Вартаўнік плячыма абапіраецца аб мур, прыклад вінтоўкі паставіў на асфальт, рукі паклаў на рулю. Дрэмле? Уцякаць? А калі прытаіўся і чакае? «Клюмпы» пачуў даўно. Толькі пабяжы — узніме трывогу, пусціць ракету, высыплюць з будкі дзяжурныя з сабакамі, — куды дзенешся, хутка дзень?!

Пакуль думаю, ногі мяне нясуць яшчэ на крокаў дзесяць апыняюся зусім ля немца. Салдат уздрыгвае, выходзіць на сярэдзіну тунеля. Карціць абмінуць яго і пайсці ў тунельчык для пешаходаў, але салдат палічыць гэта за слабасць. Сціскаюся ўвесь і крочу на немца. З прагнасцю звера ўжо адчуваю, дзе ў салдата шыя, горла, каб учапіцца; мой позірк мерыць вышыню ад парэнчаў да вады, куды махну цела...

Застаецца крокаў пяць. Ён нечакана адыходзіць на ранейшае месца і... прапускае мяне. Да такой ветлівасці я падрыхтаваны не быў і губляюся. Здаецца, што салдат цэліць мне ў плечы і зараз загоніць кулю. «Ну, хутчэй жа ты!» — падганяю ў думках, каб не паказаць, што баюся, не азіраюся. Стрэлу няма. Чую выразна свае крокі, яны ўсё больш гудуць па меры таго, як узыходжу на мост. Апыняюся ў цемры і толькі тут дазваляю сабе павярнуць галаву. Як скульптура рыцара, немец стаіць ля сцяны на ранейшым месцы і амаль зліваецца з фонам, расплываецца ў тумане. Прыглядаюся лепш, — стаіць! Хочацца заскакаць ад радасці. Толькі цяпер у другім канцы тунеля бачу зноў лямпачку, а пад сцяной — другога немца. Першы мог пазваніць, і гэты мяне чакае. Я ў цаглянай клетцы. Сцены гладкія, без дзвярэй і акон, у рэчку не выскачыш! Збіраюся ў спружыну для атакі другі раз.

26

Адбываецца прыкладна тое самае.

Гэты немец, мабыць, падумаў, што мяне правяраў першы. Гэтак сама ён выходзіць на сярэдзіну моста, а потым вяртаецца на месца, прапускае мяне. Не азіраючыся, не адчуваючы ног, не верачы таму, што адбываецца, аддаляюся ад моста.

Узбіраюся на чыгунку. Справа — старажытны Мар'ембургскі замак з адкіднымі мастамі і вартаўнічымі вежамі. Я і не падумаў тады, што гэта славуты замак Мальборг — былое гняздо мечаносцаў, адкуль псы - рыцары вырушалі нават і на маю Гродзеншчыну; замак апісаны Генрыкам Сянкевічам у «Крыжаносцах».

Апыняюся на станцыі. На запасным пуці — вагоны пасажырскага поезда. Улажу ў адзін, валюся на лаўку. Позна ўжо ехаць, хутка настане дзень. Прымушаю сябе ўстаць, абследую куткі. Пасажырскім не паедзеш, няма дзе схавацца. Трэба прыйсці сюды вечарам і пашукаць таварны. Праз акно падае святло ад лямпачкі. Над лаўкай — схема чыгунак заходняй Прусіі.

— Ты мне якраз і патрэбна! — узрадаваны, кажу уголас.

Выразаю схему, прыглядаюся. Трэба на стрэлцы падпільнаваць таварняк. Па схеме з Мар'ембурга ва ўсе бакі разыходзяцца пяць чыгунак. На пуці — не на шашы, надпісаў няма, мушу неяк даведацца, дзе патрэбная мне стрэлка, але на сёння хопіць. Хаваю схему, вылажу з вагона. Выбіраюся ў поле і зноў да баўэра ў гумно спаць!

Выспаўшыся ля Мар'ембурга ў гумне, заву я хлопчыка, які каровам бярэ сена. Гэта украінец, яго немцы прывезлі сюды на работу. Дамаўляемся хутка. Хлопчык прыносіць малака, хлеба, капусты, сала. А калі сцямнела, выводзіць мяне за гумно.

— Адгэтуль — проста на Варшаву! — паказвае на чыгунку.

Заходжу на станцыю. На нямецкіх таварных ваго-

27

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

ТРЫБУНА чытачоў

Моладзь Тафілаўцаў

У нашай вёсцы 60 дамоў і амаль у кожным з іх жыве хто-небудзь з моладзі. Пасля працы вечарам або ў нядзелю збіраюцца хлопцы і дзяўчаты і слухаюць расказы старэйшых людзей аб жыцці ў часы панскай Польшчы або цяжкіх гадах нямецкай акупацыі. Часта таксама можна пачуць у вёсцы спевы. Асабліва некаторыя дзяўчаты маюць вельмі прыгожыя галасы, і вельмі прыемна паслухаць у іх выкананні беларускія і рускія песні. Ідзе часам сярод моладзі гутарка аб арганізаванні гуртка БГКТ. Але, на жаль, на гутарцы толькі канчаецца. Дагэтуль няма каму заняцца арганізацыйнымі справамі.

Янка Пятручук
вёска Тафілаўцы

НЕ ПРАЯВІЛІ КЛОПАТАЎ

Каб заехаць з Плёсак у Ступнікі, трэба праехаць праз мосцік на невялічкай рэчцы Локніца. Але гэты мосцік такі знішчаны, што праз яго цяжка праехаць. На жаль, мясцовыя ўлады не праявілі клопатаў, каб яго давесці да парадку.

Янка
Плёскі

Злодзей

Пару год таму назад жыхары вёскі Слоя (Сакольскі павет) грамадскім чынам агарадзілі выган. Праз нейкі час пачала агарожа знікаць. За апошнюю зіму мала яе засталося. Некаторыя пачалі нават пільнаваць злодзея. І дапільнавалі. Аказаўся ім стары жыхар Слоі, які выносіў плот на паліва. Агарожай ён агравай сваю будку, у якой старажуе.

Я. С.
жыхар Слоі

Планы грамады

30 мая аддалі мы свае галасы за кандыдатаў Фронту адзінства народу, падкрэслілі свае жаданні выконваць выбарчыя праграмы краіны, сваіх паветаў, грамад. Я хачу сказаць аб некаторых пунктах праграмы развіцця грамады Ласінка ў Гайнаўскім павеце. Плануецца там перш за ўсё дабіцца вышэйшых ураджаяў збожжа, (19 цэнтнераў з гектара), сена, павелічэння пагалоўя буйнай рагатай жывёлы. Плануецца павялічыць пасевы бульбы, пастэўных буракоў, канюшыны, люцэрны, вікі яравой і азімай, сэрадэлі і паіржышчавых. Пойдуць намаганні ў напрамку будовы выгодных памяшканняў для жывёлы, прапаганды тыповага будаўніцтва. Гэта дазволіць павялічыць пагалоўе буйнай рагатай жывёлы з 37 штук на 100 га зямельных угоддзяў у мінулым годзе да 42,2 штук у 1970 годзе, а свіней да 61,4 штук на 100 га.

У 1966—1970 гадах прадбачваецца далейшая механізацыя сельскагаспадарчых работ. Сельскагаспадарчыя гурткі грамады закупяць: 22 трактары з усімі патрэбнымі машынамі да апрацоўкі зямлі і 7 штук малацільных агрэгатаў. На закуп сельскагаспадарчых машын грамада будзе мець больш 5 мільёнаў злотых з дзяржаўнага фонду развіцця сельскай гаспадаркі.

Прадбачана арганізаваць у Ласінцы, Трывежы і Камені пункты паліва і абслугі машын. У 1965 годзе запланавана пабудову злеўні малака ў Барысаўцы, у 1965 годзе — у Ласінцы, Крыўцы і Рэпісках, а ў 1967 годзе — у Трывежы.

Вёскі, у якіх адчуваецца недахоп вады, ахоплены планам калектыўнага забеспячэння вадой. Да канца 1970 года плануецца выбудаваць пры дапамозе дзяржавы ў Ласінцы трубаправод, а калодзежы ў Барысаўцы, Васількове, Камені, Лапухоўцы, Рэпісках і Трывежы. Кошт гэтых пачыненняў складзе больш 2 мільёнаў зл.

Будзе напраўлена таксама ў грамадзе Ласінка шмат кіламетраў дарогі.

Сяргей Плева
вёска Ласінка

Арэшкаўскі сельгасгуртoк

Сельскагаспадарчы гуртoк у Арэшкаве (Гайнаўскі павет) арганізаваў у 1959 годзе. Налічваў ён тады толькі 12 гаспадароў. Ад гэтага часу сельгасгуртoк узмоцніўся і арганізацыйна і эканамічна. У мінулым годзе былі куплены два малацільныя агрэгаты, а ў гэтым годзе два трактары з усімі патрэбнымі да іх машынамі. Запланавана, што ў гэтым годзе распачнецца ў вёсцы будова варштатаў і гаражоў на сельскагаспадарчыя машыны.

Аляксандр Кубай
вёска Арэшкава

Дубіны

У Дубінах жыве больш 200 сем'яў. І як уся Гайнаўшчына, так і гэтая вёска, славіцца працай грамадскім чынам. Пры дапамозе грамадскай працы пабудаваны мураваная святліца, крама і дабудаваны дзве навучальныя залы ў школе. У святліцы ёсць тэлевізар. Тут знаходзіцца таксама бібліятэка і чытальная зала. Кіраўніком святліцы працуе А. Грыгарук, які арганізоўвае шмат культурных мерапрыемстваў.

У Дубінах ёсць шмат арганізацый: ПАРП, ЗСЛ, ССМ, БГКТ, спартыўная арганізацыя і гуртoк вясковых гаспадынь. Усе арганізацыі працуюць на карысць сваёй вёскі. Членамі гэтых арганізацый цікавяцца культурным жыццём, а таксама працай сельгасгуртка, які мае 4 трактары з усімі да іх патрэбнымі машынамі, тры малацільныя агрэгаты і электрычны млын.

Трактарысты Іван Нікалаюк і Кастусь Шуецкі маюць многа працы. Не толькі ў сваёй вёсцы, але і ў Вітаве, і ў іншых вёсках. Зараз да гуртка належыць 65 гас-

Васіль Дзун
Гайнаўка

Есць солтыс

Да 1965 года ў нашай вёсцы не было солтыса. Крыніцы абслугоўваў солтыс з Прыбудак. Гэта было вельмі нявыгадна і солтысу і людзям, таму што да Прыбудак 3 км. Пасля інтэрвенцыі сялян павятовыя ўлады ў Гайнаўцы згадзіліся на тое, каб Крыніцы мелі свайго солтыса. Жыхары нашай вёскі на агульным сходзе выбралі солтысам Рыгора Ахрымюка.

Янка Хадакоўскі
вёска Крыніцы

Аўтарская сустрэча

15 мая ў Дубічах Царкоўных у памяшканні святліцы адбылася аўтарская сустрэча Яшы Бурша, Віктара Шведа і Сымона Раманьчука, згуртаваных у літаратурным аб'яднанні «Белавежа», з жыхарамі вёскі. Першым выступіў са сваімі вершамі Яша Бурш, Сымон Раманьчук чытаў сваё апавяданне «Чалавек», потым выступіў Віктар Швед.

Кожны твор, прачытаны аўтарамі, быў успрыняты жыхарамі вёскі бурнымі воплескамі.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

СЯРГЕЙ ФІЛІПЮК

Наша сям'я

Настаўнік з Паўлаў, Сяргей Філіпюк, з'яўляецца дзеячом беларускага таварыства. Многа працы ён пакладае ў развіццё культурнага жыцця ў сваім асяроддзі. Паўлаўскі мастацкі калектыў, які працуе пад кіраўніцтвам настаўнікаў, лічыцца адным з найлепшых на Беласточчыне. Сяргей Філіпюк часта выступае на старонках нашага часопіса і дзеліцца дасягненнямі на ніве культурна-асветнай працы. Публікуе таксама матэрыялы з жыцця Паўлаў і суседніх вёсак.

(мх)

Сардэчныя Гайні

Дарагое Сэрцайка!

Прашу цябе «Сэрцайка» парады. І то хуткай парады. Я жыву пры бацьках, на вёсцы, на Гайнаўшчыне. Мне скончылася ўжо 18 год, ну і замуж пара. Два гады таму я пазнаёмілася з Валодзем з суседняй вёскі. Ён да мяне часта прыязджаў. Адной нядзелі ў нас была забава. На гэтай забаве Валодзя не хацеў гуляць са мною, а ўсю забаву гуляў з іншай дзяўчынай. Гэта была мая сяброўка. На другі дзень за гэта я з ёю пасварылася. Валодзя не хадзіў са мной цэлы месяц, а потым ізноў пачаў прыходзіць, але толькі калі п'яны. Аб жаніцьбе не хоча нават слухаць. Я і мая маці хочам абавязкова, каб ён са мною ажаніўся, таму дазваляем яму добра ў нас папіць. Ён гаворыць, што яму маці не дазваляе жаніцца. Што рабіць?

Жэня з Гайнаўшчыны

Дарагая **Жэня!**

Вельмі смешна, што ты пішаш у сваім лісце, што табе пара ўжо замуж, бо маеш 18 год. У тваіх гадах ты не павінна яшчэ зусім думаць пра замуж. Ты павінна яшчэ пагуляць, пакуль няма ніякіх абавязкаў. Бо замужаства — гэта не такая ўжо лёгкая справа, гэта вялікія абавязкі на ўсё жыццё. Таму не раю табе спяшацца замуж. Ёсць заняткаў многа цікавейшых. Іменна цяпер на вёсках жыццё цікавае. Ты са сваёй маці вельмі дрэнна паступаеце. Валодзя проста (так відаць з твайго лісту) зусім не думае жаніцца з табой. А тым больш ужо не выпадае вам паіць яго для таго, каб ён з табой ажаніўся. Гэта ж брыдка для дзяўчыны так паніжацца перад хлопцам. Думаю, што далей будзеш разумна паступаць.

СЭРЦАЙКА

Тэрэса з Гайнаўскага павета.

Не магу табе прыслаць парады лістоўна, бо не дала ты адрасу. Але раю не перапмацца. Гэта нармальная з'ява.

СЭРЦАЙКА

нах — спецыяльная рамка, а ў ёй пад сетачкай — паперка, якая паказвае маршрут, катэгорыю ладунку і станцыю, куды едзе груз. Я навымаў з паўсотні паперак, залажу ў нейкую скрыню, чыркаю запалку. Якіх толькі гарадоў не напісана тут! Берлін, Франкфурт, Кюстрын, Гамбург, Парыж і Марсель. Нават Афіны і Капенгаген. Зноў Берлін, Гамбург... Толькі Беластока, Гродна або Мінска не відаць. У мяне з сабой торба з запасам ежы, бутэлька вады. Зашыцца ў адпаведны вагон на самае дно ладунку і ехаць у ім пяць, дзесяць дзён, пацярпець, памучыцца, пакуль не даеду да сваёй мясцовасці, — такі мой ратунак. Устрывожаны, гарачуся, бегаю з канца ў канец станцыі, дастаю паперкі, але, як на злосць, патрэбнага вагона не знаходжу.

Свеціць месяц. Ад марозіка скрыпіць пад драўлянымі падэшвамі сняжок. Блытаюся, спатыкаюся аб рэйкі. Так звярну на сябе ўвагу! Падаюся да варшаўскай стрэлкі: паязды на стрэлках едуць памалу.

За штабелем я нават паспяваю задрамаць. Нарэшце грукочуць рэйкі. На мяне сунуцца цьмяныя слепакі фараў. Адразу за паравозам цягнецца службовы вагон, за ім — платформа з белымі капцамі, нібы гурбамі мелу. Хапаюся за прэнт, адпіхваюся нагамі ад зямлі, і мяне з сілай кідае ў нейкую масу. Прабую рукой — у сярэдзіне цёплая, аж гарачая! Залажу ў масу па вушы.

Наўрад ці яшчэ калі ў жыцці так даводзілася ехаць. Ляжу, нібы ў ванне. Весела пазвоньвае счапленне вагонаў, буферы. Бадзёра выбіваюць рытм на стыках колы. Навокал — сярэбраны, залітыя месяцам прасцяг палёў. Толькі месцамі цямнеюць плямкамі вёскі, пералескі. Мірна і спакойна. На свеце — ні вайны, ні Штутгофа. На душы — дзікая радасць перамогі. Калі на пераездах машыніст сігналіць, хочацца набраць у грудзі паветра і перакрычаць паравоз. Крыху клапоціць мяне белая маса. Калі прыступы радасці праходзяць, чэрпаю жменямі цёплае месіва, дзіўлюся: ці не хімічнае рэчыва для якога-небудзь ваеннага завода? Яшчэ згару!..

28

На жаль, ехаў я так раскошна кіламетраў дзесяць.

Мінаем семафор. Поезд збаўляе хуткасць, паказваецца першая станцыя. Паравоз спыняецца супроць вакзала. Выразна відаць, як са службовага вагона пяўклюдна вылазіць начальнік поезда і вітаецца з дзяжурным па станцыі:

— Здароў, стары хрыч!

Дзяжурны нешта мармыча, пазяхае.

— Што, не даў табе паспаць?

— Бадзяга... Не мог пазней з'явіцца?

— Чорт цябе не возьме, пацярпі!

— Многа мне прывалок?

— Толькі гэтыя дзве платформы жому. Справішся хутка і зноў будзеш дрыхнуць да раніцы! А вось мне давядзецца мэнчыцца цэлую ноч, да самага Дойчэ Эйлаў!

— Ы-ы-ы-у-у! — пазяхае дзяжурны.

— Эх, доля наша, донэрвэтэр... — начальнік поезда заражаецца ад сябра, пазяхае таксама. — Ну, куды падаваць платформы, кажы!..

Я сяджу ў адыходах цукровых буракоў і еду зборным. Поезд гэтак будзе станавіцца на кожнай станцыі і пакідаць па вагону. Нацешыўся!..

З цяжкасцю прымушваю сябе выбрацца з цёплай і раскошнай кватэры. Хочацца крыху падражніцца з немцамі, папалохаць. Выскокваю на перон, атрасаю з сябе жом, лапачу клюмпамі ў поле. Калі мяне ўжо бачыць не могуць, паварочваю да хваста поезда; у зборных, ведаю, апошні вагон адчапляюць на апошняй станцыі. Узлажу на платформу з цэментавымі трубамі.

Гэтак за ноч праязджаем усяго кіламетраў з восемдзесят і прыбываем у Дойчэ Эйлаў. У трубах страшэнны скразняк, замярзаю да такога стану, калі людзі пачынаюць траціць прытомнасць. Ля семафора спыняецца эшалон, я злажу, — хопіць такой язды! Бегаю ў кусціках, грэюся. Дзе б пераначаваць? Ля чыгуначнай будкі — крыты стажок з саломай. Забіраюся ў яго наверх.

(Працяг будзе)

29

КІНО

Праграма
на 8—13.VI.1965 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Światło na twarzy" (węgierski), 8—9 „Hasło „Odwaga" (angl.), 10—11. „Przerwany lot" (polski), 12—13.

Кляшчэлі
„Trzydzieści lat śmiechu" (USA), 8—9. „Przez zieloną granicę" (czeski), 10—11. „Mansarda" (polski), 12—13.

Дубіны
„My mężczyźni" (radz.), 12—13.

Нарва
„Zdradziecki strzał" (radziecki), 9—13.

Нараўка
„Agnieszka 46" (polski), 9—13.

Чыжы
„Zalotnik" (franc.), 9—13.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Kodyn" (bulg.), 9—13.

Бранск
„Żebro Adama" (USA), 8—9. „Czas miłości" (rumuński), 10—11. „Pięciu" (polski), 12—13.

Орля
„Szczęście w teczce" (jugosłowiański), 9—13.

Райск
„Krzyżacy" (polski), 9—13.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„1914 — 1918" (franc.), 8—9. „Opowieść znad Donu" (radz.), 10—11. „Banda" (polski), 12—13.

Міхалова
„Dwie noce jednego dnia" (jugosł.), 8—9. „Tysięczne okno" (franc.), 10—11. „Ostatni lot" (radz.), 12—13.

Супрасль
„Jakubowski i pułkownik" (USA), 8—9. „Ojcowie i dzieci" (radz.), 10—11. „Pięciu" (polski), 12—13.

Чорна Беластоцкая
„Życie prywatne" (franc.), 8—9. „Matka i córka" (włoski), 10—11. „Rękopis znaleziony" (angl.), 12—13.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Ptaszyna" (wietnamski), 8—9. „105% alibi" (czeski), 10—11. „Hatifa" (NRD), 12—13.

Нурэц
„Sprytny Piotr" (bułg.), 8—9. „Komu śpiewają skowronki" (węgierski), 10—11. „Wszędzie żyją ludzie" (czeski), 12—13.

Мілейчыцы
„O życie dla Ruth" (angl.), 8—9. „Bitwa nad Wołgą" (szwedzki), 10—11. „Skrawek ziemi ojczystej" (radz.), 12—13.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Człowiek I-ego stulecia" (czeski), 8—9. „Kuba w ogniu" (kubański), 10—11. „Królowa Krystyna" (USA), 12—13.

Шудзялава
„Rzut karny" (radz.), 9—13.

Янаў
„Agnieszka 46" (polski), 8—13.

Сідра
„Król małp" (chiński), 8—9. „Kto jest bez winy" (czeski), 10—11. „Zakazane piosenki" (polski), 12—13.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Новы Двор
„Miłość Aloszy" (radz.), 9—13.

Ружаністок
„Syn marnotrawny" (włoski), 8—9. „Tarpany" (polski), 10—11. „Panienka z okienka" (polski), 12—13.

ТЭАТРЫ

Тэатр ім. Венгеркі
(выязная група)

Дуброва
„Pułapka na samotnego mężczyznę" — 9.VI.

Гайнаўка
„Pułapka na samotnego mężczyznę" — 10.VI.

Тэатр «Сверцшч»
(выязная група)

Саколка
„Misie Ptysie" — 9.VI.

Тэлевізія

Нядзеля (6.VI.):
Spotkanie z poetą — Małgorzata Hillar; Kamienne koronki — z cyklu „Piórkiem i węglem"; Wielka gra — teleturniej; Andrusy — film franc.

Панядзелак (7.VI.):
Droga do mieszkania — reportaż (co daje nowa uchwała KERM-u w sprawie budownictwa spółdzielczego?); Zabawa jak nigdy — Williama Sarogana (teatr); Pięć dni, pięć nocy — film radz. — NRD.

Аўторак (8.VI.):
Na wielkim ekranie — o polskim filmie krótkometr.

Серада (9.VI.):
Program psychologiczny; Kwiaty polskie — Juliana Tuwima (Studio 63); Temat z wariacjami (progr. muz.).

Чацвер (10.VI.):
Ośmiu sprawiedliwych (Pisarz, malarz, operator filmowy odwiedzą Maciejowice); Przegląd muzyczny.

Пятніца (11.VI.):
Trust mózgów odpowiada.

Субота (12.VI.):
Kabaret starszych panów; Kryptonim Cicero — film USA.

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

НІЧОГА НОВАГА

— Трэці экзамен я таксама заваліў. Як мне аб гэтым тэлеграфаваць дадому, нават не ведаю...

— Вельмі проста. Пішы: «Экзамены скончыліся, нічога новага».

Накаўт!

УЛАДЗІМІР КОРБАН

Кратова дапамога

Прабраўся нейкі шкоднік у гарод,
Падточвае у раслін карэнне.
Пажоўкла ўсё, няма збавення.
І вось за справу ўзяўся крот.
«Я, — кажа, — знішчу гэтую брыдоту,
Пушчу сваё умельства ў ход!»
І закіпела тут рабста.
Паклікаў ён сяброў, старанна малайцы
Ваюкоць усю ноч, капаюць.
І дзе нягодніка, вядома, сустракаюць,
Дык там яму й капцы.
У выніку крацпага старання
За ноч быў шкоднік знішчаны зусім.
І вось настала ранне.
Прыйшлі гаспадары і... млосна стала ім,
За сэрца кожны з іх схапіўся:
Увесь гарод раллёй зрабіўся,
Бо зрылі грады ўшчэнт краты.

Дабавіць засталося мне сюды
Радкоў не многа.
Усякая бывае дапамога:
Адна — карысць прыносіць сапраўды,
А ад другой — нацерпішся бяды.

Адно і тое ж

Кожную лекцыю ён пачынаў са слоў:
— На чым я ў мінулы раз спыніўся?
Студэнты хорам адказвалі:
— На словах, што наступная лекцыя будзе больш цікавай.

ТААКАЯ РЫБА!

— Тут хіба нейкае добрае места: ад двух год пастаянна занята.

КАЛЮЧАЯ ГІСТОРЫЯ

Жыў-быў на свеце Вожык з Вожыхаю. Гаравіты быў ён, не піў, не курыў, не гуляў, не ганяўся за суседкамі, аднак у яго хаціпцы цераз берагі не пераліваласся. Вожыкава сям'я жыла скромна і дружна.

Вечарамі ў сямейцы тата Вожык гаварыў:

— Наша шчасце, бы тая дзіцячая кашулька, кароткае яно і замазанае.

Нягледзячы на ўсе супярэчнасці жыццёвага лёсу, сям'я Вожыка была на языках усіх лясных суседзяў, хаця і не зайздросна жылося ёй. Даволі было захварэць малому вожыку, як ужо ішла па лесе гутарка:

— Куды там Вожысе да дзяцей, з яе маці, бы з вераб'я шавец!!?

Даволі было старому Вожыку прамахнуцца ў чым-небудзь, звяры зараз жа часалі языкамі:

— З Вожыка такі дзялок, бы з цыгана гаспадар!

Ідучы ў лес па грыбы і ягады Вожыха адчувала на сабе насмешлівыя позіркі і чула непахвальныя размовы лясных суседзяў.

З гадамі кепская слава пра Вожыху і Вожыка запусціла такія карэнні, што здавалася, паміраць ім трэба ды годзе.

І вось аднаго разу Вожыха атрымала пачку і пісьмо з Амерыкі. Пісала цётка, што высылае для Вожыхі долараў горбу.

— Значыць, багацце і беднасць — суседзі, — сказаў Вожык да жонкі і дабавіў: —Назбіраем грыбоў, насушым і пашлем тваёй цётцы. У такой Амерыцы нашы баравічкі вар-ты золата. Цётка будзе мець чым пахваліцца перад сваімі амерыканскімі суседзямі, пацешыцца, што і мы не забываем пра яе...

Заграпічная пачка зрабіла вялікі шум у хатах суседзяў, гэта навіна хутка разышлася па лесе, і звяры пачалі талкаваць паміж сабою:

— Цяпер вожыкі зажывуць, о, зажывуць! Купаюцца ў дабры, бы жабы ў балоце!... Ого!

Бачачы Вожыху ў заграпічных сукенках, зайздросніцы шапталіся:

— Вымадзілася, бы на вяселле, скнэра калюшка, магла б прадаць нам пару штук...

І зайздросныя мужыкі гаварылі далей:

— З такою жонкаю Вожык не прападзе... Кожны хацеў бы мець такую жонку.

З таго часу, калі спаткалі Вожыху, звяры першымі кланяліся ёй і звярыхі таксама, кусаючы губы ад зайздрасці.

Суседзі наперабой запрашалі Вожыка на баварскае піва, але Вожык не даваўся на суседскія ўгаворы, казаў ім:

— Хто п'е той сам сябе грабіць. Сам не п'ю і вам раджу не рабіць таго.

Чуючы такія словы звяры паміж сабою язычылі:

— Ну, і падваліла Вожыку шчасце, каб яго смалера ўзяла. Задзірае нос пад неба, ваўка з авечкаю і багатага з бедным не спаруеш. Яшчэ вожыкі заграніцу паедуць ды навязуць усякіх цудаў.

Вожык гаварыў да жонкі:

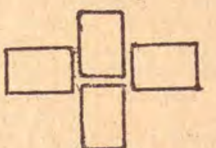
— Пайшлі яны ўсе к чорту, языкамі ляпешуць ад ранку да вечара, надабрыдла слухаць...

ДЗЯДЗЬКА ЛЯВОН

Ці хочаш быць вынаходцам?

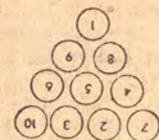
(Курсы разумовай гімнастыкі)

Палажыце чатыры запалачных пачкаў наступным чынам. Ці патрапіце вы стварыць квадрат, дакрануўшыся толькі да аднаго пачка?

Развязка ў наступным нумары.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

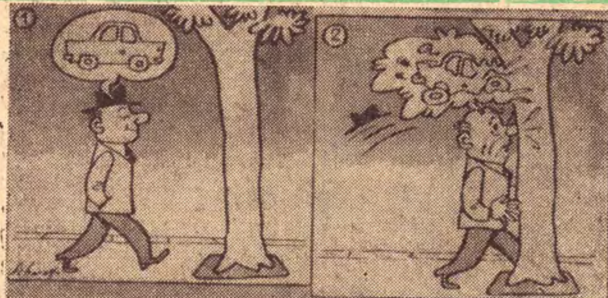

КУР'ЁЗЫ

ПАТЭНТ НА ЖАБРАЦТВА

Высокапастаўленыя кіруючыя айцы Вашынгтона доўга ламалі галовы над тым, каб ліквідаваць або хоць бы часткова зменшыць жабрацтва, якое працвітае ў сталіцы амерыканскай дзяржавы. Плёнам доўгага роздуму з'явілася распараджэнне, якое абавязвае кожную асобу, што займаецца жабрацтвам на вуліцах Вашынгтона, унесці ў гарадскі муніцыпалітэт падатак на жабрацтва ў размеры 25 долараў.

Толькі аднаго не сказана ў распараджэнні: адкуль жабраку ўзяць грошы на падатак?

У палоне мары

Плыў хутка з плынню, але разбіўся аб зломаны пень: меў заплюшчаныя вочы

*

Не на кожны пытальны знак жыццё дае дакладныя адказы

*

Не адзін чалавек, які меў рацыю, прайграў.

*

Калі ўсё пачынае рабіцца навыварат, тады трэба станавіцца на галаве.

*

За клопатамі не трэба стаяць у чарзе.

ЗДЗІЎЛЕННЕ

— Не паказвай, дачушка, пальчыкам, гэта вельмі непрыгожа, — гаворыць Алёнцы маці.

— Непрыгожа? — здзіўляецца дзяўчынка. — А навошта ж тады мой пальчык называецца ўказальным?

РАЗМОВА СУСЕДЗЯЎ

Першы: — Чаму ты другі тыдзень не размаўляеш з жонкаю?

Другі: — Паспрачаліся.

Першы: — Гэта ж дрэнна.

Другі: — Наадварот, добра — цэлы тыдзень жывём мірна...

АДСУНУЛІ...

Двое п'яных падышлі да вялізнага дома.

— Адсунем? — пытаецца адзін.

— Д-давай, а то на нашу вуліцу прайсці не дае.

Пнуліся-пнуліся яны, аж узмакрэлі, а дом ні з месца.

— Распранемся?

— Угу.

Распрануліся, павесілі вопратку на дрэва.

— Раз-два, узялі!

Раптам адзін з іх аглянуўся.

— Ну і далёка адсунулі, — гаворыць ён другому, — ужо і адзежы нашай не відаць.

Ён ніколі не выступаў першым, таму што яго думка заўсёды супадала з большасцю.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Лілі і Жэні Анішчук са Скупава, Гайнаўскага павета, змяшчаем рускую песню

МИЛАЯ МАМА

Слова И. Лашкова — Музыка А. Аверкина

В мыслях я навещаю
Домик наш за рекой.
Как живёшь ты, родная,
Сыну сердце раскрой.
К нежной, ласковой самой
Письмецо свое шлю.
Мама, милая мама,
Как тебя я люблю!

Я живу на границе,
Где полярная мгла,
Ветер в окна стучится,
Путь метель замела.
К нежной, ласковой самой
Письмецо свое шлю.
Мама, милая мама,
Как тебя я люблю!

Над моим изголовьем
Наклоняешся ты.
И смотрю я с любовью
На родные черты.
К нежной, ласковой самой
Письмецо свое шлю.
Мама, милая мама,
Как тебя я люблю!

Улыбнись веселее,
Напиши мне ответ,
Ведь улыбкой твоею
Я на службе согрет.
К нежной, ласковой самой
Письмецо свое шлю.
Мама, милая мама,
Как тебя я люблю!

Ніва

Adres redakcji. Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony red. naczelny [illegible] centrala [illegible]. Warunki prenumeraty miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-151 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458. Bitk C-3

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024